

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מְתוֹרְתֶךָ

נְפִלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

העיסוק שלנו בתיקון הפנימי – הפצת תורה, חינוך, תורת הנפש וכדומה – הוא טבעי ומתבקש. ממנו צריך להתחיל. לעומת זאת, ההצלחה שלנו בתיקון החיצוני של המציאות, בענייני מלכות ישראל, היא כבר סוג של נס... הנס הזה יבוא, בעזרת ה', בהמשך לתיקון הפנימי שהוא בכוחנו באופן טבעי.

[מתוך השיעור 'שלשה משיחים']

מטות תשפ"ב

הגליון מוקדש לע"נ רבקה חיה מוסיא ע"ה בת יבדלח"א מרדכי אליעזר רזנטל – נלב"ע יח תמוז

25 עבר הירדן שלנו
מלכות ישראל – תיקון המדינה
שתי גדות לירדן

26 הסיפור החסידי
רש"י הקדוש
הכנה לשליחות

28 מענות ותשובות
תשובת הרב לשואלים
מיהו יהודי ומעשה מחכם ותם

29 פאצור ד'אָרְיִס
מְנַצְחִים עִם אֶהְבָּה
רְזִי יִסְפָּר לָנוּ מַהוּ סִינַי הַשְּׁלִיחוֹת
שָׁל מַשָּׂה רַבֵּינוּ וְכִיצַד נִכְנָסִים לְאָרֶץ

04 עשה והצליח
נקודה מעובדת
ממשיח בן יוסף למשיח בן דוד

05 שלשה משיחים
הילולת אור החיים הקדוש
משיח בן יוסף, משיח בן דוד
ורעיא מהימנא

14 השפעה מהפנימיות החוצה
הקשר בין סיום פרשת פינחס
לתחילת פרשת מטות
חלוקת פרקי התנ"ך
והתבוננות ביחסי רב ותלמיד

22 להשתמש בכתר
פרקי אבות – פרק א משנה יג
להכשיר חיילים בתורה

23 "החלצו מאתכם"
קדושת לוי
חלוציות לשם שמים

הקדמת המערכת

שבת שלום לכל בית ישראל ובתוכם לקוראינו היקרים. לפניכם גליון **נפלאות** לפרשת **מטות**, מלא בכל טוב כתמיד.

מה בגליון?

השבוע בגליון **שני שיעורים טריים ונפלאים**. בשיעור הראשון – **שלושה משיחים** – שיעור מערב לכבוד **בית חב"ד דרמסלה יהודו** בליל **הילולת אור החיים הקדוש**, עסק הרב בדמויות **שלושת המשיחים** המובאים בזהר: **משיח בן יוסף, משיח בן דוד ומשה רבינו מהימנא**, הקשר שלהם לפינחס ולרבי חיים בן עטר בעצמו, שכידוע **רמז על עצמו כמשיח ה'**. לקוצר היריעה, פרק שלם מהשיעור, העוסק **בקשר שבין אור החיים, הבעל שם טוב והרבי הרי"צ**, לא נכנס ואי"ה הוא ישלח **בתפוצת המייל שלנו**.

השיעור השני – **השפעה מהפנימיות החוצה** – שיעור **משבת פרשת פינחס**, עוסק **בקשר שבין סוף פרשת פינחס לתחילת פרשת מטות** תוך עיון בסוגיית **חלוקת פרקי התנ"ך המקובלת**, שאין מקורה יהודי, ומשמעותה בסוף פרשת פינחס. בחלקו השני של השיעור מובאת **התבוננות ביחסי רב ותלמיד** באור פנימי ובאור מקיף. גם לשיעור זה **השלמות רבות** שלא נכנסו לגליון המודפס וישלחו אי"ה בתפוצת המייל.

שבת שלום ומבורך,

המערכת

להקדשת הגליון או מדור לזכות או לע"נ יקיריכם

שלחו הודעה לאחיה במספר 054-7827702

נקודה

מעובדת מתוך השיעור

עשה והצליח

בהמשך דבריו). כלומר, כשהמשיח קטן הוא משיח בן יוסף וכשהוא גדל הוא הופך למשיח בן דוד. ומהו ההבדל בין שני המשיחים? כתוב שמשיח בן יוסף פועל בדרך הטבע ואילו משיח בן דוד זוכה לנסים. לאור זאת, ניתן היה לחשוב שמשיח בן יוסף פועל לבנין הגשמיות ומשיח בן דוד פועל ברוחניות, אך ההיפך הוא הנכון – משיח בן יוסף עוסק בתיקון הפנימיות, ממנו מתחיל כל תהליך תיקון אמותי, ואילו משיח בן דוד עוסק בתיקון החיצוניות, שבא בשלב השני. הכיצד? תיקון הפנימיות שייך לתחום האפשרי לאדם באופן טבעי – המשיח בבחירתו "הוגה בתורה ועוסק במצות", פועל לקירוב כל ישראל ומתגייס להגנתם. לעומת זאת, ההצלחה בתיקון החיצוניות תלויה בסיעתא דשמיא נסית – לכן דווקא היא הופכת מלך כשר ל"משיח בודאי". התפלה שמשיח בן יוסף לא ימות היא תפלה שיהיה מעבר חלק בין ה"עשה" ל"הצליח" – חיבור הטבע והנס, הפנימיות והחיצוניות. על משיח נאמר "כי מרחמם ינהגם" ובכל אחד ואחת מאתנו יש ניצוץ משיח ועלינו לגלותו כדי לזכות לגאולה – עלינו לפעול באופן טבעי לתקן את הפנימיות שלנו, להזדהות עם עם ישראל ולרחם עליו ומתוך כך להעניק לו כל טוב, ולהתפלל שהפעולות שאנחנו יכולים ליוזם במעגלים שלנו יפרצו באורח פלא את העולם הפנימי ויביאו את הגאולה האמתית והשלמה לעולם כולו.

בחלקי האגדה והסוד של התורה רגילים לדבר על שתי דמויות בתהליך הגאולה – משיח בן יוסף ומשיח בן דוד (ובספר הזהר מדובר אפילו על דמות שלישית, משה־רעיא מהימנא). משיח בן יוסף, שעוסק במלחמות, נמצא בסיכון גבוה שיהרג במלחמה, ומשיח בן דוד, הזוכה לשלום ושלמות, מתפלל עליו שיזכה לחיים. האור החיים הקדוש מסביר שבכך נעוצה נקודת ההבדל בין גאולת "לא זכו – בעתה" לגאולת "זכו – אחישנה": כאשר "לא זכו" משיח בן יוסף נהרג והגאולה נשלמת על ידי משיח בן דוד לבדו ואילו כאשר "זכו" משיח בן יוסף ניצל והגאולה מתממשת על ידי שני המשיחים יחד. את המגמה להציל את משיח בן יוסף ולחבר אותו להנהגת משיח בן דוד אפשר למתוח הלאה, ולאחד את שניהם באישיות אחת ממש. כך, אצל הרמב"ם אין חלוקה לשני משיחים, אך הם משתקפים בשני השלבים המובהקים שהוא מתאר: "אם יעמוד מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות כדוד אביו כפי תורה שבכתב ושבעל פה ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה וילחם מלחמות ה' – הרי זה בחזקת שהוא משיח" (שעדיין נמצא בסיכון שיהרג) ו"אם עשה והצליח ונצח כל האומות שסביביו ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל הרי זה משיח בודאי" (את הדמות השלישית שבזהר אפשר לקשר להנחלת ידיעת ה' לכל אומות העולם המתוארת

שיעור

הילולת אוה"ח הקדוש

שלשה משיחים

קיצור מהלך השיעור

בהילולת בעל אור החיים הקדוש מסר הרב שיעור מרתק שעסק בדמויות **שלשת המשיחים** – משיח בן יוסף, משיח בן דוד ומשה רבינו מהימנא. **פרק א**, היוצא מ'**היומרה המשיחית**' של בעל ההילולא, שאמר שמשיח "חיים שמו", מביא את מקור הדברים באריז"ל ומרחיב במשמעות **תפלת משיח בן דוד** על משיח בן יוסף **שלא ימות**. **פרק ב**, מרחיב את דברי האריז"ל כיצד **פינחס** כולל בתוכו את כל **הדמויות המשיחיות**, כשעיקר ההתבוננות נועדה לחבר את הדברים לעבודת **כל אחד ואחת** מאתנו לחשוף בתוכו **"ניצוץ משיח"** (כלומר, ניצוצות שלשה משיחים...). הערב היה גם הכנה לקמפיין גיוס תרומות לפעילות **בית חב"ד בדרמסאלה**, הפועל בהודו ובישראל לקירוב לבבות ישראל לאביהם שבשמים בהשראת תורת הרב (בפרט בנושאי ההתבוננות היהודית, המענה הנכון למטיילים מחפשי-הרוחניות שבאזור), ולכך מכוונות ההדגשות בנושאי **הצדקה** שיש בשיעור.

לקוצר היריעה לא נדפסו הוספות חשובות רבות, כולל פרק שלם על הקשר בין האור החיים לבעל שם טוב ולרבי הריי"צ (עם דגש נוסף על חשיבות גיוס כספים לטובת הפעולות הרוחניות-המשיחיות). הגרסה הרחבה תשלח אי"ה ברשימת התפוצה אליה ניתן להצטרף בדוא"ל itiel@pnimi.org.

נשמה־דמות משיחית. הוא כותב על עצמו בספר שלו, אור החיים, ש"חיים שמו"³ – שהשם של מלך המשיח הוא חיים. בזה הוא רומז על עצמו.

דרמסאלה. אור לט"ו תמוז תשפ"ב – כפ"ח.
א ראה אור כי טוב (ירושלים, תשכ"ח) עמ' לה ובכ"ד.
ב אוה"ח על דברים טו, ז.

א. "חיים שאל מחך" "חיים שמו"

היום הוא יום גדול, ההילולא רבא של בעל אור החיים הקדוש, שבדורות האחרונים הוא אחד הניצוצות הגדולים ביותר של משיח^א – נרשם ע"י איתאל גלעדי. לא מוגה. אירוע לכבוד בית חב"ד

אחר כך, כשהוא מסביר, כמו שמיד נאמר, הוא אומר שהפנ של פינחס הוא משיח בן יוסף – הוא לא מזכיר את ה'י, שהיא רק תוספת (ולפעמים כתוב פנחס בלי י) – והחס של פינחס הוא משיח בן דוד. מתאים, לאור דבריו, להסביר שהי של פינחס היא רמז למשה רבינו מהימנא. כל המשיחים כלולים בתוכו.

"חיים שאל מחך"

נתחיל מה"חיים שמו", חיים כשם של מלך המשיח: שוב, הוא כתוב בפירוש ש-חס של פינחס בגימטריא חיים (באופן נדיר ומפליא, חס ו-חיים שוים גם במילוי – חית סמך שוה חית יוד יוד מס^א) – וגם במספר קדמי, ללא קשר בין התופעות).

על משיח כתוב "חיים שאל ממך נתתה לו ארך ימים עולם ועד"^ג. זהו פסוק בפרק כא בתהלים, הפרק של מלך המשיח. אחד הפירושים הוא^ד שמלך המשיח, משיח בן דוד, שואל ומבקש שה' יתן חיים – לא לו, אלא למשיח בן יוסף, שלא ימות, שלא יהרגו אותו במלחמה. משיח בן יוסף נקרא בהרבה מקורות, בזהר^ה ובאריז"ל^ו, משיח בן אפרים – ככה גם בעל אור החיים, בעל ההילולא, קורא לו בדרך כלל. יש כאן רמז יפה – "שאל" בגימטריא אפרים, רמז לכך שמשיח בן דוד ("חיים") מבקש חיים בשביל משיח בן יוסף-אפרים ("שאל").

הרמז היפהפה לבעל ההילולא הוא ש-אפרים שוה בן עטר. כלומר, "חיים שאל" – הביטוי שמביאים בהקשר של "חיים שמו" – בגימטריא חיים בן עטר! לפי זה, יש לבעל אור החיים

יש לו מקור, או שהוא 'סתם' כותב? חושבים ש'סתם', כלומר שזהו חידוש עצמי. אבל לא נכון, הדבר מפורש בכתבי האריז"ל^ז. בהשגחה פרטית הוא מפורש בענין פינחס, "פינחס זה אליהו"^ח, פרשת השבוע בה חל יום ההילולא שלו. האריז"ל מסביר זאת כשהוא מדבר אודות הגדולה של פינחס, המעשה שלו ואיך שהוא נתכהן. פינחס לא היה כהן, אף על פי שהוא מזרע אהרן. הוא לא נמשח לכהונה עם אהרן ובניו, עד שלא עשה את מעשה הקנאות שלו לשם ה', במסירות נפש, אבל עכשיו – "הנני נתן לו את בריתי שלום. והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם".

"באור פני מלך חיים"

מה הסוד של השם פינחס לפי האריז"ל? הוא אומר שמתחלק לשתי הברות, פינחס, והן שני משיחים. האריז"ל מביא את הפסוק "באור פני מלך חיים", אומר ששתי ההברות של פינחס, פינחס, הן "פני... חיים" ואומר שזהו רמז לשני המשיחים, כמו שעוד נרחיב. כלומר, בתוך הדמות של פינחס, שהוא אליהו שיבוא ויבשר את הגאולה, יש רמז לשני המשיחים. אליהו הוא בעצם כמו ממוצע שמחבר את שני המשיחים. בעצם, הוא לא כולל רק את שני המשיחים, אלא שיש עוד דמות שלישית – רביא מהימנא, בזהר הקדוש. יש משיח בן יוסף, משיח בן דוד ומשה רביא מהימנא^ט, וכל שלש הדמויות המשיחיות של התורה נמצאות בתוך פינחס. משהו גדול מאד לגבי פינחס. הוא אומר שבביטוי "פני מלך חיים" "פני" רומז למשיח בן יוסף, "מלך" למשה רבינו (עליו כתוב "ויהי בישרון מלך"^י) ו"חיים" למשיח בן דוד.

י שמואל'א א, ג. ראה זהר ח"ג נז, ב' וריג, ב; בית שמואל שמות אנשים דגיטין ריש אות פ'.

יא חיים חס במילוי עולה "יאר הוי' פניו אליך ויחנך" (במדבר ו, כה), סוד "באור פני מלך חיים".

יב תהלים כא, ה.

יג שער התפלה (מכ"י) לו, א; פע"ח שער העמידה פי"ט, ובכ"מ.

יד ראה זהר ח"ב קכ, א ועוד.

טו לקוטי הש"ס בכורות ועוד.

ג ספר הלקוטים פנחס לא.

ד יל"ש ר"פ פינחס ובכ"ד.

ה זבחים קא, ב.

ו במדבר כה, יב"ג.

ז משלי טו, טו.

ח זהר ח"א כה, ב. ראה ד"ה "הרכבת אנוש לראשנו" לר"ה מפאריטש (נדפס במגיד מראשית אחרית).

ט דברים לג, ה (עיי"ש בראב"ע ועוד).

“חיים שאל” –

הביטוי שמביאים
בהקשר של “חיים
שמו” – בגימטריא
חיים בן עטר!

בהמשך (בפירושו השני) הוא קושר זאת לשני המשיחים, ואומר ש”דרך כוכב מיעקב” מתייחס למשיח בן דוד ו”קם שבט מישראל” למשיח בן אפרים – משיח בן דוד הוא ה”כוכב”

העל-טבעי ומשיח בן אפרים הוא ה”שבט” הצומח בטבעיות. “שבט” הוא “שבט מוסר”^{כג}, כוחו של המלך לרדות ב”שבט משלים”^{כד} שייך להיותו “איש מלחמה”^{כה}, בחינת משיח בן יוסף שבו, לעומת משיח בן דוד שפועל בדרכי שלום^{כו}. הוא מסביר שכאשר עם ישראל לא זוכה (והוא בבחינת “יעקב” בלבד) אז ה”דרך כוכב” נמצא לבד, מב”י נהרג ומופיע מב”ד לבד, ורק כאשר עם ישראל זוכה (והוא בבחינת “ישראל” הנעלה יותר) משיח בן יוסף מתקיים יחד עם משיח בן דוד וגם ה”שבט” מתקיים בגאולה.

כלומר, לפי ההסבר שלו, קודם בא משיח בן יוסף ונלחם את מלחמות הקדש – הוא פועל יותר בדרך הטבע. אחר כך בא משיח בן דוד, שלגמרי למעלה מהטבע, והוא מתחנן לה’ שהגאולה תהיה שלמה – ‘הגאולה שלי, משיח בן דוד, לא תהיה שלמה אם משיח בן

כג משלי כב, טו.
כד ישעיה יד, ה.

כה שמות טו, ג: “הוי’ איש מלחמה [סוד משיח בן יוסף] הוי’ שמו [משיח בן דוד, שענינו שלום].”

כו ורמז: דוד שלום עולה שמים (יה פעמים הוי’) – “דרך כוכב” מן השמים. דוד עצמו הוא איש מלחמה, סוד שרש משיח בן יוסף שבו, ותכליתו כמשיח בן דוד הבונה את המקדש היא אצל בנו שלמה – “שלמה יהיה שמו ושולם ושקט אתן על ישראל בימיו. הוא יבנה בית לשמי וגו’” (דהי”א כב, טי). אכן, לעתיד תתגלה מעלת דוד העצמית, בחינת משיח בן דוד שבו, והוא יבנה את הבית הנקרא על שמו – “ראה ביתך דוד” (מלכים יב, יב – טז – וראה רש”י שם). הממוצע בין משיח בן דוד ל”שלום הוא 400, סוד ת אנשי דוד (שמואל”א כב, ב) ששרשם בית שקלים של אברהם איש החסד, “ת עלמין דכיסופין” (זהר ח”א קכג, ב). אברהם הוא ‘המשיח הראשון’ – מלחמת המלכים שלו היא שרש משיח בן יוסף שבו (ראה רמב”ן שם) והיותו איש חסד ושולם, “אב המון גוים” (בראשית יז, ה) המפיץ במסירות נפש את אור ה’ לכל האנושות הוא שרש משיח בן דוד שבו (ועל שתי הבחינות נאמר בעקדה – סוד יחוד החסד והגבורה, אברהם ויצחק – “אברהם אברהם, וד”ל).

קשר עצמי גם עם משיח בן דוד (חיים, כפי שעוד יוסבר) וגם עם משיח בן אפרים (בן עטר), ויש כאן ‘הידוק’ של הקשר בין שני המשיחים.

גאולת “אחישנה” – חיבור המשיחים

איך בעל אור החיים מסביר את היחס בין שני המשיחים? על נבואת בלעם ביחס לגאולה העתידית, הנבואה הכי מפורשת של משיח בתורה^{טז}, הוא מזכיר^{יז} את דברי חז”ל על “בעתה אחישנה”^{יח} – “זכו – ‘אחישנה’, לא זכו – ‘בעתה’”^{יט} – ואומר שבלעם מתייחס לשתי האפשרויות. בלעם אומר “ארננו ולא עתה אשורנו ולא קרוב”^כ והוא מסביר ש”לא עתה” יכול להיות עדיין קרוב יחסית, לא רחוק-רחוק אלא רק “לא עתה” ממש, וזו גאולת “אחישנה” שיכולה להיות קרובה יחסית (סוד מקיף הקרוב), אבל “אשורנו ולא קרוב” מדבר על גאולה באמת רחוקה (מקיף הרחוק), גאולת “בעתה” במצב של “לא זכו”.

לשתי הבחינות של “זכו” ו”לא זכו” מתייחס גם הפסוק הבא, “דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל”. כאשר הגאולה היא באופן של “זכו – ‘אחישנה’” המשיח מופיע כ”כוכב”, בא מן השמים כ”ס מופלא”, ואילו כאשר הגאולה היא באופן של “לא זכו – ‘בעתה’” המשיח מופיע כ”שבט”, מנהיג צומח מלמטה, “כדרך הקמים בעולם דרך טבע”. על שתי הבחינות האלה דרשו חז”ל, בהמשך מידי לדרשת “בעתה אחישנה”, “זכו – ‘עם ענני שמיא’^{כא}, לא זכו – ‘עני ורכב על חמור’”^{כב}.

טז וראה הלכות מלכים ומלחמותיהם פ”א ה”א.

יז אור החיים על במדבר כד, יז.

יח ישעיה ס, כב.

יט סנהדרין צח, א (וראה באריכות בספר בעתה אחישנה).

כ במדבר כד, יז.

כא דניאל ז, ג.

כב זכריה ט, ט.

בצדקה מאד, כמו שאדמו"ר הזקן מסביר באגרת התשובה^{לא}. דוד המלך – שבא "להורות תשובה ליחיד"^{לב} – בגלגול הראשון הרג את היצר הרע בתענית^{לג}, אך משיח בן דוד יהרוג אותו בריבוי צדקה, כפי שמתאים לדורות האחרונים^{לד}.

יש מושג^{לה}, שגם הרבי משתמש בו^{לו}, שיש שתי בחינות תשובה – תשובה הכרחית ותשובה רצונית. תשובה רצונית היא שאנו מתעוררים לעשות תשובה ברצוננו הטוב. תשובה הכרחית היא שאיננו זכאים, הדור כולו חייב, וה' עושה למענו – "למעני למעני אעשה"^{לז} – והוא מקים מלך קשה כהמו, שגזור גזירות קשות, וכאילו בלית ברירה (כמו בימי הפורים) היהודים מתעוררים לתשובה^{לח}. זו מציאות של דיעבד, לכתחילה צריך תשובה מרצוננו הטוב (יחסית לתענית, שהיא כפיה והכרח בדרך "סוד מרע", נתינת צדקה מבטאת רצון טוב, "ועשה טוב"^{לט}). בשאלה איזו תשובה תהיה תלוי גם אם משיח בן יוסף יחיה או לא, ח"ו^מ.

בכל אופן, חס היינו לחוס – עיקר תכונת משיח בן דוד שחס ומרחם על עם ישראל, "כי מרחמם ינהגם"^{מא}, מי שראוי להיות מנהיג הוא מי שמרחם כרועה על צאנו. "כי מרחמם" בגימטריא **משיח**. זהו ה"חס", המקור ל"חיים שמו". יש "חי בעצם" ויש "חיים להחיות"^{מב}, שכל מטרת החיים היא לא להסתפק בעצמי,

יוסף ימות – היא תהיה שלמה רק אם משיח בן יוסף יחיה. שלמות הגאולה תלויה גם בתפלת משיח בן דוד וגם בזכות של עם ישראל. אם אנחנו זוכים הגאולה היא בבחינת "אחישנה", כך הוא מסביר, והסימן הוא שמשיח בן יוסף יחיה (בגאולת "אחישנה" מתקיימים שני המשיחים כשני אחים הפועלים יחד). דבר חשוב ביותר.

ב. שלשת המשיחים

משיח בן דוד – חס

מהו 'חס' של פינחס? לחוס, לרחם, לעשות חסד. כתוב^{כז} שהמלה **חסד** היא **חס-ד** – חס

דלית, חס על מי שאין לו כלום ומעניק לו ביד רחבה. זהו כבר מוסר השכל בשבילנו, שבשביל לזכות למשיח בן דוד ולגלות את ניצוץ משיח בן דוד בתוך כל אחד מאתנו צריך לפתח מאד את מדת ה-**חס**, ה-**חיים** – להעניק חיים. מעניקים חיים על ידי נתינה, על ידי צדקה שעושים, בסוד "ושביה בצדקה"^{כח}.

משיח בן יוסף הוא

"ציון [בגימטריא יוסף]"

במשפט תפדה" ומשיח בן דוד הוא כבר "ושביה בצדקה" (ורמוז: **"שביה בצדקה"** עולה **דוד פעמים יחידה**). לכן "גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה"^{כט} השלמה. הצדקה רוצה גם משפט, אבל העיקר אצלנו, המצוה שכוללת את כל מצוות התורה^ל, הוא צדקה. זהו הענין של "ושביה", בעלי-התשובה. דווקא בעל תשובה צריך להרבות

כז תקו"ז כב (סז, ב).

כח ישעיה א, כז.

כט בבא בתרא א, א.

ל שם ט, א.

לא פ"ג.

לב ע"פ ע"ז ד, ביה, א.

לג ע"פ בבא בתרא יז, א.

לד ראה תניא אגרת התשובה (וכנ"ל הערה לא).

לה חדא"ג למהרש"א סנהדרין צז, ב (ד"ה "ושמואל").

ראה **בעתה אחישנה** עמ' צא ואילך.

לו לקו"ש חל"ב עמ' 82.

לז ישעיה מח, יא.

לח סנהדרין צז, ב.

לט תהלים לד, טו.

מ חס ושלום רומז למשיח בן דוד – חס היינו סוד משיח בן דוד שבפינחס (כמבואר בפנים) ושלום היא תכונתו (לעומת משיח בן יוסף שהוא "איש מלחמה", כנ"ל בפנים) – האומר מתפלל שלא ימות משיח בן יוסף חס ושלום.

מא ישעיה מט, י.

מב ראה המשך תרס"ג בתחלתו ועוד.

יש כאן רמז

לשמינית
שבשמינית
גאווה הנדרשת
מתלמיד חכם,
הכח הנפשי לקום
ולפעול במציאות
(בבטחון הפעיל
והיזום של ספירת
הנצח) - להיטיב
ולהנהיג מתוך
רחמים משיחיים

האותיות האלה שייכות למשיח
בן יוסף – קודם צריך להמתיק
את הדינים.

גם בחז"ל מתייחסים בכמה
אופנים למשמעות האותיות
מנצפך. כבר במדרש^{מח} כתוב
שאותיות **מנצפך** הן אותיות של
גאולה. כבר משהו משיחי. כתוב
שכנגד אותיות **מנצפך** יש חמש
גאולות – של אברהם אבינו,
של יצחק אבינו, של יעקב אבינו
(שכל אחד מהם, החל מאברהם
אבינו^{מט}, הוא בבחינת משיח), של
משה רבינו, שהיא גאולת מצרים,

ושל משיח, הגאולה העתידה. ארבע מהגאולות
כבר היו, לפי סדר האלף-בית:

ך רמוזה ב"לך לך", גאולת אברהם אבינו,
שהולך לארץ ישראל.

ם, **מם** סתומה, רומזת לגאולת יצחק אבינו,
בה כתוב "לך מאתנו כי עצמת ממנו מאד"^{נא}.
אצל יצחק גם כתוב "מצאנו מים"^{נב}. הגאולה
של יצחק היא בחפירת הברדות, שמעוררת
את ערותא דלתתא^{נב}, ובהתרחקות מהפלשתים,
להקים לעצמו את המלכות שלו.

גאולת יעקב אבינו היא ה'ך, הרמוזה בפסוק
"הצילני נא מיד אחי מיד עשו"^{נד} – לא ן
פשוטה, ן סופית, אבל הכל 'מצלצל' נ.

ה'ך הכי ברורה – "פקד פקדתי אתכם ואת
העשוי לכם במצרים"^{נה}. זו גאולת מצרים על ידי
משה רבינו, "גואל ראשון"^{נו}.

מח במדבר רבה יח, כא ועוד. ראה גם שיעור ט' כסלו
השתי (נדפס בגליון וישלח).

מט כנ"ל הערה כו.

נ בראשית יב, א.

נא שם כו, טז. במדבר רבה שם.

נב בראשית כו, לב. ראה **אותיות לשון הקדש** אות ה
(ובכ"מ).

נג ראה תו"א יז, ג (ובארוכה תו"ח ר"פ תולדות). ובכ"מ.

נד בראשית לב, יב.

נה שמות ג, טז.

נו קהלת רבה, כח ועוד.

בכך שאני חי, אלא להחיות את
כולם, את כל הלא-כל-כך חיים,
עד למישהו שנדמה במצב של
היפך-החיים^{נג} – צריך להחיות
אותו, להקים אותו לתחיה.

חס הוא זוג האותיות
השמיני באתב"ש – האות
השמינית מתחלת האלף-בית
והאות השמינית מהסוף –
פרצוף הנצח של אתב"ש. יש
כאן רמז לשמינית שבשמינית
גאווה הנדרשת מתלמיד חכם^{נד},
הכח הנפשי לקום ולפעול
במציאות^{נה} (בבטחון הפעיל

והיזום של ספירת הנצח) – להיטיב ולהנהיג
מתוך רחמים משיחיים (כאשר משיח בכלל הוא
בחינת שמונה^{נו}).

האריז"ל אומר ש-**חיים** היינו **חס** ובעל
אור החיים הוסיף שאותו "**חיים**", **החס** על עם
ישראל, המשיח, רמזו בשם שלי – אני מתפלל
לה' שיתקיים אצלי, שה"חס" יתן פירות טובים
ואמתיים, שכמו שאני חס על עם ישראל הקב"ה
יחוס על בניו וכבר "כלו כל הקצין"^{נז}, כמו
שהרבי אומר^{נז}, וצריכים "משיח נאו!". הדחף
ל"משיח נאו" בא מתוך שאני חס – העובדה
שאני חס היא עצמה השרש והניצוץ של משיח
בן דוד.

גאולות מנצפך

למה ה-**פנ** של פינחס רומז למשיח בן יוסף?
יש כמה פירושים. האריז"ל כותב בפירוש ש-**פנ**
הן שתיים מתוך חמש האותיות **מנצפך**. אותיות
מנצפך הן גבורות, אבל גבורות ממותקות. כל

מג ראה לקו"ש ח"ד בלק ס"ו (נלמד בשיעור ליל ש"ק
חקת - נדפס בגליון פינחס השתא).

מד ע"פ סוטה ה, א.

מה ראה כש"ט (קה"ת) שצג, ובשיעור הנ"ל הערה מג.

מו ראה ערכי יג, ב וסוכה נב, ב (עפ"י מיכה ה, ד). ועוד.

מז ריש סה"ש תשנ"ב וביריבו מקומות.

הדעת^ג. הדעת של כל נשמות עם ישראל היא משה רבינו^ד. בשביל לרחם צריך להתקשר, צריך להזדהות – ה־חס בא מתוך הזדהות של דעת, לדעת את הצרה שלו, לדעת את המצב שלו, לדעת את המהות שלו, ומתוך זה לחוס עליו, לרחם עליו.

שוב, ה־פנ היינו גאולת משה, גאולת מצרים, שבתוך גאולת יעקב, "הצילני נא מיד אחי מיד עשו". אצל פינחס הגאולה מעשו היא נדרשת בהתמודדות עם זמרי הארזי"ל אומר^ה עוד משהו חזק: ליצחק היה בן רשע, עשו. מן הדין – מדתו של יצחק – היה צריך לדון את עשו להיפך-החיים, הוא היה צריך להרוג את בנו. במקום לדון אותו הוא רצה לברך אותו. כדי לתקן את אי-הריגת עשו יצחק היה צריך להתגלגל שיבוא פינחס, בגימטריא יצחק, ויהרוג את זמרי. כלומר, זמרי כאן הוא עשו – כך כותב הארזי"ל בפירושו.

בכל אופן, זהו רק רעיון שוב, שה־פנ – הפירוש העיקרי של הארזי"ל, שה־פנ רומז למשיח בן יוסף (לא ה־צ, שרומזת בעיקר למשיח בן דוד). לשתי הגאולות האלה, גאולת יעקב וגאולת משה, יש קשר מיוחד ליוסף (והן בעצם שתי יציאות מצרים שלו, שתי עליות שלו מגלות מצרים) – הוא המעלה את אביו ממצרים וקובר אותו בארץ (תוך כדי סגירת החשבון הסופית עם עשו^ו, "הצילני נא מיד אחי מיד עשו") ועצמותיו עולות ממצרים על ידי משה ביציאת מצרים^ז (גאולת ה־פ, עליה הוא ניבא בעצמו "פקד יפקד"^ח). ה־פ גם היתה בזמן פינחס, מיוצאי מצרים, בזמן משה רבינו. שוב, ה־פנ היינו משה שבתוך יעקב ורומז למשיח בן יוסף.

הגאולה שעוד לא היתה, שאנחנו מחכים ומתפללים שתתקיים, היא גאולת ה־ץ – ה"צמח צדיק"^ט, כינוי בנביא של מלך המשיח, ה"צמח שמו ומתחתיו יצמח"^י, ה"צדיק יסוד עולם"^{יא}. ב"צמח צדיק" רמוזים שני המשיחים, אבל בסדר הפוך – "צמח" רומז למשיח בן דוד (בסוד "ויצא חטר מגזע ישי ונצר משרשיו יפרה"^{יב}) ו"צדיק" ליוסף, ה"צדיק יסוד עולם". לכאורה, דימוי הצמיחה מתאים יותר למשיח בן יוסף, עליו נאמר "וקם שבט מישאל" (כנ"ל) – נלמד מכאן שתחלת דרכו של משיח בן דוד, הצמיחה שלו, היינו משיח בן יוסף שבו (וכדלקמן בענין "בחזקת משיח"). ממילא, תפלת משיח בן דוד שמשיח בן יוסף לא ימות היא בעצם תחנה על עצמו ("חיים שאל ממך נתתה לו") – בזמן עיבורו וקטנותו הוא עדיין בחינת משיח בן יוסף והוא מתפלל על עצמו שלא יהיה נפל (כתכונת הבר-נפלא שלו^{יג}).

משיח בן יוסף – פנ

לפי המדרש הזה, האותיות פנ של פינחס הן כנגד גאולת משה רבינו וגאולת יעקב אבינו. מה הקשר ביניהם? כתוב "משה מלגאו ויעקב מלבר"^{יד}, משה הוא הפנימיות של יעקב. יעקב הוא התפארת, הרחמים, ופנימיות הרחמים היא

תחלת דרכו של
משיח בן דוד,
הצמיחה שלו,
היינו משיח בן
יוסף שבו. תפלת
משיח בן דוד
שמשיח בן יוסף
לא ימות היא
בעצם תחנה
על עצמו שלא
יהיה נפל

ג סג ראה לקו"מ קה ויקיט. ועוד.
ד סד תניא פמ"ב.
ה סה ראה זהר הרקיע לפרשת פנחס.
ו סו ראה סוטה יג, א.
ז סז שמות יג, יט.
ח סח שם ובראשית נ, כא-כב.

יז ירמיה כג, ה.
יח נח זכריה ו, יב.
יט נט משלי י, כה.
ס ישעיה יא, י.
סא סנהדרין צו, ב ועוד.
סב סב ע"פ תקו"ז יג (כט, א).

שהוא כבר בגדר נס על-טבעי^{עב}. במושגים אצלנו, אפשר להגיד שהעיסוק שלנו בתיקון הפנימי – כמו הפצת תורה, חינוך, תורת הנפש וכיו"ב – הוא טבעי ומתבקש, וממנו צריך להתחיל. לעומת זאת, ההצלחה שלנו בעיני מלכות ישראל, בתיקון החיצוני של המציאות, היא כבר סוג של נס... הנס הזה יבוא, בעזרת ה', בהמשך לתיקון הפנימי שהוא בכוחנו באופן טבעי.

אצל פינחס, המעשה שלו בפועל, כאיש-מלחמה הקם מתוך העדה, הוא בחינת משיח בן יוסף שבו ("קם שבט מישראל") – כאשר קנאתו לברית היא משום "דאתי מיוסף שפטפט ביצרו"^{עג} – ואילו השכר שלו מן השמים, החתימה האלקית העל-טבעית על ההצלחה היא משיח בן דוד שבו ("דרך כוכב מיעקב"), "הנני נתן לו את בריתי שלום" (ענינו של משיח בן דוד, כנ"ל).

זהו עוד פירוש ל-פנ של פינחס, שבא לפני ה-חס שלו.

רעיא מהימנא – י

ה-י של פינחס היא בחינת משה רבינו – היא חכמה, ה-י של שם הוי', "הוי' בחכמה"^{עד}.

עב לאור זאת, התפלה על משיח בן יוסף שלא ימות – אלא ימשיך להתקיים לצד משיח בן דוד (כנ"ל) – היא בעצם תפלה שלתוצאה הסופית הגדולה והנסית יהיה קשר להשתדלות האנושית הקטנה שקדמה לה, ולא שהיא 'תמות' ותוותר רק הפעולה האלקית (ראה תו"א ב, ד ואילך – בביאור הבטחת "כן יעמד זרעכם ושמכם" – ומי השילוח ח"א וירא ד"ה "ותכחש שרה" בגליון). דווקא הקשר בין הפעולה האנושית להצלחה הוא המאפשר את העבודה הפנימית העיקרית בקיום המעשה – לדעת שלא עשיתי מאומה ולזקוף את הכל לה', וכך להפוך את ה"יש' לאין', תכלית עבודת הצדיקים (ראה שיעור ליל ג' תמוז השתא – נדפס בגליון פינחס – ושי"ג).

עג בבא בתרא קט, ב.

עד משלי ג, יט.

המעבר ל"משיח

ודאי" הוא כאשר

"עשה והצליח"

– כאשר הוא

מצליח לפעול

על המציאות

החיצונית, דבר

שהוא כבר בגדר

נס על-טבעי

תיקון הפנימיות

קודם לתיקון החיצוניות

עוד הסבר: פנ הוא לשון פנים, פנימיות, וגם מלשון לפני – משיח בן יוסף בא לפני משיח בן דוד. לכן גם באותיות פינחס ה-פנ בא לפני ה-חס. מה שבא לפני הוא דווקא הפנימיות – תיקון הפנימיות, כמו תיקון המדות באדם, בא לפני תיקון המציאות כולה, המציאות החיצונית.

מצד אחד, כתוב שמשיח בן יוסף הוא פעולה בטבע, בדרך הטבע, על פי טבע, ואילו משיח בן דוד הוא משהו נסי יותר. אבל דווקא הכח הנסי הזה, שבאותיות של קבלה בא ממוחין דאבא^{טז}, מתקן את החיצוניות. אבל משיח בן יוסף, שבא ממוחין דאמא^{טז}, מדרגה נמוכה יותר, מתקן את הפנימיות. תיקון הפנימיות צריך להיות לפני תיקון החיצוניות.

למה הפנימיות היא בדרך הטבע והחיצוניות לא בדרך הטבע? נשמע קצת הפוך. אנחנו תמיד מסבירים^{טז} שאצל הרמב"ם^{טז}, שלא מדבר על שני משיחים אלא רק על אדם אחד, יש שני שלבים – "בחזקת משיח", שמקביל למשיח בן יוסף, ו"משיח ודאי", שמקביל למשיח בן דוד (כשהשלב החמישי בפעולות המשיח אצל הרמב"ם שייך כבר בעצם לרעיא מהימנא). השלבים הראשונים מתארים בעיקר את העבודה הפנימית של המלך – התיאור שלו ושל מעלותיו, עבודת ההחזרה בתשובה שלו את העם והנכונות הפנימית לפעול לטובת העם בכלים המציאותיים-הטבעיים שלו. המעבר ל"משיח ודאי" הוא כאשר "עשה והצליח" – כאשר הוא מצליח לפעול על המציאות החיצונית, דבר

סט ראה ד"ה "הרכבת" הנ"ל הערה ח.

ע בעתה אחישה עמ' כה ועוד.

עא הלכות מלכים פ"א ה"ד.

ביפיו תחזינה עיניך^{כב}. שתי המלים "את הנולד" כבר שוות **מלכות** – "הרואה את הנולד" רואה מלכות של המלך. איזה מלך? מלך המשיח. במתן תורה כתוב "רצוננו לראות את מלכנו" – שם, על פי פשט, הכוונה לה', אבל ה"רצוננו לראות את מלכנו" בא לידי מימוש במלך המשיח.

למה **המלך** נקרא **נולד**? בפשט, זהו פסוק מפורש בתהלים, שהמשיח אומר על עצמו – "הוי' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך"^{כג}. משיח הוא בחינת נולד ואותו צריך לראות. זהו גם הפשט של ראובן, שחז"ל דרשו ראובן^{כד} – יש את ההסבר של חז"ל, אבל לענייננו היינו לראות את המשיח, שנקרא בן, "בני אתה" (ורמו: **משיח** במ"ס עולה בן). המשיח הוא הנולד כרגע – "אני היום ילדתיך" – ואם אתה חכם אתה רואה אותו. איך אתה מגיע להיות חכם? על ידי בטול, שהוא פנימיות החכמה. הסימן של הבטול, ממנו ראית הנולד, הוא תשובה – "הרואה את הנולד" בגימטריא **תשובה**. בדרך כלל מזהים תשובה עם בינה^{כה}, "ולבבו יבין ושב ורפא לו"^{כז}, אבל יש גם תשובה של חכמה^{כז}. התשובה של החכמה היא תשובה שבאה על ידי בטול, שהאדם יוצא מעצמו לגמרי וממילא רואה את הנולד (בסוד "צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה"^{כח} כפירוש אדמו"ר הזקן – 'צא אני^{כט} וראה אין^ל). שנוכח עוד היום לראות את מלכנו, הרצון הכי פנימי והכי עצמי של העם היהודי – שהוא רוצה לראות את המלך, "מלך ביפיו תחזינה עיניך".

לחכמה שייך חוש הראיה^{עב}, החוש של חדש תמוז. אנחנו ב"סיהרא באשלמותא", מילוי הירח, שלמות הגילוי של חדש תמוז, שבנפש היינו שלמות גילוי ותיקון חוש הראיה – כך בקבלה^{עג}, לכל חדש יש את החוש שלו ואת השבט שלו. השבט של תמוז הוא ראובן, לשון ראייה^{עד}. "רצוננו לראות את מלכנו"^{עה}, רוצים לראות את המלך, הגואל, המשיח, עליו נאמר "באור פני מלך חיים". הרצון מתגבר מאד, כמו הירח שמתמלא ומתגבר, דווקא ביום הזה – ט"ו תמוז.

שוב, עיקר חוש החכמה הוא הראיה וחוש הבינה הוא שמיעה. פנימיות החכמה היא בטול, ודווקא כח הבטול, מוחין דאבא, בונה את המלכות, עד לחיצוניות המלכות. הבינה, שהיא המוחין של משיח בן יוסף, מתקנת את הפנימיות, "פני מלך". הראיה מגיעה עד לחיצוניות והשמיעה תופסת רק את הפנימיות^{עו}. מקור חשוב לקשר בין חכמה לראיה הוא מאמר חז"ל "איזהו חכם? הרואה את הנולד"^{עא}. מי הוא "הנולד"? **נולד** בגימטריא **מלך** (שהוא סוד משה שבין משיח בין יוסף למשיח בן דוד^{עב}, כפירוש האריז"ל ל"פני מלך חיים", כנ"ל). "הרואה את הנולד" רואה את המלך, "מלך

עה ע"ח ש"ד פ"א ובכ"מ.

עו ספר יצירה פ"ה מ"ח.

עז בראשית כט, לב.

עח מכילתא פרשה בחדש פ"ב.

עט ראה לקו"ת ויקרא הוספות נד, ג ובכ"מ.

פ תמיד לב, א.

פא ובסגנון ההסבר עד כה, רעיא מהימנא כאן, בין משיח בן יוסף למשיח בן דוד, הוא הראיה-הציפיה שהפעולה הקטנה שלי במציאות (משיח בן יוסף הטבעי והפנימי) תהפוך למשיח בן דוד, גאולה אמיתית ושלמה במציאות החיצונית (וכנ"ל שמש"ח בן דוד בטיבור ובקטנות הוא גופא סוד משיח בן יוסף, וממילא חכמת ראית הנולד היא לראות כיצד עתיד להתפתח "הנולד"). המחשבה שלפעולה קטנה יש השלכות מרחיקות לכת על המציאות כולה, והיא נוגעת לתכלית בריאת העולם, הגאולה האמתית והשלמה, היא יסוד הבנת ההשגחה הפרטית לפי דרך מורנו הבעל שם טוב (ראה לוח "היום יום" כ"ח חשון) ולהבדיל זהו סוד תיאורית הכאוס – כאוס היינו תהו, סוד ה"אורות דתהו" של משיח (שעליהם להתלבש ב"כלים דתיקון").

פב ישעיה לג, יז.

פג תהלים ב, ז.

פד ברכות ז, ב.

פה ראה זהר ח"ג ככב, איב (ברע"מ). ובכ"מ.

פו ישעיה ו, י.

פז וראה לקו"ת בלק עה, ב.

פח שיר השירים ג, יא.

פט יציאת האדם מה'אני' שלו היא על ידי גילוי ה'אני' של ה' – "אנא אמלוך" של ה' שמבטל כל "אנא אמלוך" דר ואחר (וכנ"ל הערה עח).

צ ראה לוח "היום יום" כ"ג שבט (וד"ה "צאינה וראינה" תקע"ב).

הַלּוֹמֵד עַל מִנַּת לַעֲשׂוֹת | צִידָה לְדוֹר

- ◆ "פינחס זה אליהו", מבשר הגאולה, הוא ממוצע מחבר הכולל בתוכו את שני המשיחים.
- ◆ **פינחס** כולל את שלשת המשיחים: **פנ** – משיח בן יוסף; **חס** – משיח בן דוד; **י** – משה רעיא מהימנא.
- ◆ "חיים שאל ממך" היינו תפלת משיח בן דוד על משיח בן יוסף (אפרים) שלא ימות.
- ◆ משיח בן דוד הוא "כוכב" נסי ומשיח בן יוסף הוא "שבט" הצומח באופן טבעי.
- ◆ משיח בן יוסף הוא איש מלחמה ומשיח בן דוד הוא איש שלום.
- ◆ גאולת "בעתה" היא על ידי משיח בן דוד בלבד (אחרי שמשיח בן יוסף נהרג) ואילו בגאולת "אחישנה" זוכים לשני המשיחים כאחד.
- ◆ ניצוץ משיח בן דוד הוא נקודת ה"חס" שבנו – הכח לרחם ולהעניק **חיים**.
- ◆ דוד המלך הרג את יצרו בתענית ומשיח בן דוד הורג את יצרו בריבוי צדקה.
- ◆ גאולת "בעתה" באה על ידי תשובה הכרחית וגאולת "אחישנה" על ידי תשובה רצונית.
- ◆ משיח הוא המרחם על עם ישראל – "כי מרחמם ינהגם".
- ◆ אין להסתפק בכך שאני חי – יש להחיות את כולם, "חיים להחיות", עד לתחית המתים ממש.
- ◆ רחמים משיחיים, פעילים ויוזמים נובעים מתוך "שמינית שבשמינית גאווה" – משיח שייך לסוד ה־8.
- ◆ הדחף ל"משיח נאו" בא מתוך רחמים על המציאות – אני מתפלל שכשם שאני חס על עם ישראל כך יחוס ה' על בניו.
- ◆ תחלת צמיחת משיח בן דוד היא בחינת משיח בן יוסף שבו – כשמשיח בן דוד מתפלל שמשיח בן יוסף לא ימות הוא בעצם מתפלל על עצמו, שלא יהיה נפל.
- ◆ הדעת היא נשמת הרחמים – מתוך הזדהות ורחמים פועלים להיטיב לעם ישראל.
- ◆ הריגת פינחס את זמרי היא תיקון לכך שיצחק אבינו לא דן את בנו עשו הרשע.
- ◆ תיקון הפנימיות קודם לתיקון החיצונית.
- ◆ משיח בן יוסף הוא תיקון הפנימיות בדרך הטבע ומשיח בן דוד הוא תיקון החיצונית בדרך נס.
- ◆ אצל הרמב"ם שלשת המשיחים הם שלבים שונים של פעולת המשיח – "חזקת משיח", "משיח ודאי" ופעולות המשיח על כל העולם.
- ◆ מכח התיקון הפנימי־הטבעי, עניני תורת הנפש וכיו"ב, נזכה לתיקון החיצוני הנסי, תיקון מלכות ישראל.
- ◆ עבודת תמוז היא תיקון הראיה – "רצוננו לראות את מלכנו".
- ◆ "איזהו חכם? הרואה את הנולד" – הרואה את משיח בו נאמר "בני אתה אני היום ילדתיך".
- ◆ החכם רואה את הנולד – את מלכות דוד שתיכון על ידי תשובה.
- ◆ ראית הנולד־המשיח היא מכח תשובה של בטול – מי שיוצא מעצמו לגמרי רואה את המשיח.

השפעה מהפנימיות החוצה

קיצור מהלך השיעור

בשיעור בשבת האחרונה, י"ז בתמוז, התייחס הרב לסיום פרשת פינחס ולתחלת פרשת מטות. פרק א מנתח את מבנה שני הפסוקים האחרונים של פרשת מטות ומראה כיצד חלוקת הפרקים כאן, השונה מחלוקת הפרשיות, בעצם יוצרת את הפירוד אליו חותר עמלק – חלק מהמגמה הנוצרית בחלוקת הפרקים. עם זאת, הפרק מסיים בהתבוננות לפיה 'החרמת' חלוקת הפרקים עלולה להיות בעצמה "קיצוץ בנטיעות". פרק ב, שהוא העיקר התכני של השיעור, מתבונן במלה "ככל" הנמצאת בסוף פרשת פינחס ומתפרשת לאור הופעתה בפסוק השני בפרשת מטות – התבוננות ממנה עולה הבנה העמקה ביחסי רביתלמיד וביכולת המוגבלת להעביר תכנים בצורה מלאה. בשיעור היה חלק עיקרי נוסף, שהסביר את סוד דחיית התענית, ויתפרסם אי"ה לקראת תשעה באב שיחול השנה בשבת.

במועדיכם לבד מנדריכם ונדבתיכם לעלתיכם ולמנהתיכם ולנסכיכם ולשלמיכם". הפסוק מונה ששה סוגי קרבן, שכל אחד מתואר במלה גדולה עם הרבה אותיות. מהבחינה הזו, זהו פסוק מיוחד בתורה – יש בו שבע מילים מיוחדות, ארוכות, שאפילו לבעל־קורא קשה לקרוא. בנוסף יש בו עוד ארבע מילים יותר פשוטות – "אלה תעשו להוי'... לבד". בשבע המילים הארוכות

נרשם (מחזרה טלפונית של הרב) ע"י איטיל גלעדי. לא מוגה. שבת י"ז תמוז תשפ"ב – כפ"ח. א במדבר כט, לו.

א. היחס לחלוקת הפרקים בתנ"ך

קראנו בשחרית את פרשת פינחס ובמנחה כבר התחלנו את פרשת מטות. ההתבוננות שלנו כעת תעסוק בתפר־במעבר בין שתי הפרשות – בשני הפסוקים האחרונים של פינחס ובשני הפסוקים הראשונים של מטות.

שם הוי' בסיום פרשת פינחס

בסיום פרשת פינחס יש מבנה מיוחד: הפסוק השני מהסוף הוא "אלה תעשו להוי'

פוגם בדעת, שהתכלית שלה היא החיבור והיחוד בין הזכר והנקבה ("והאדם ידע את חוה אשתו"¹), בין ה־ז ל־ה תתאה. המלכות כאן היא הפסוק הבא, שחותם את הפרשה, "ויאמר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה הוי' את משה"².

עמלק מקצץ בנטיעות

כל מה שאמרנו כאן הוא הקדמה לתופעה מיוחדת שרואים כאן בחלוקת הפרקים. החלוקה של הפרקים מאוחרת יחסית, לפני פחות מאלף שנה, והמקור שלה הוא נוצרי – היא מיוחסת לאיזה כומר. בכל זאת, החלוקה לפרקים מקובלת בעם ישראל – בערך ממאה שנה אחרי החלוקה, כשהכניסו אותה לחלוקה בשביל להקל על המענה לנוצרים בשאלות שלהם ובויכוחים מולם. מאז כל גדולי ישראל, צדיקי עולם, קבלו את החלוקה הזו והיא מודפסת בכל התנ"כים וכ'.

מה התופעה כאן? הפסוק האחרון בפרשה הוא סיום מובהק של הפרשה הקודמת, כמו שרש"י מסביר (בשם חז"ל) שתכלית הפסוק היא "להפסיק הענין, דברי רבי ישמעאל, לפי שעד כאן דבריו של מקום ופרשת נדרים מתחלת בדבורו של משה הוצרך להפסיק תחלה ולומר שחזר משה ואמר פרשה זו לישראל, שאם לא כן יש במשמע שלא אמר להם זו אלא בפרשת נדרים התחיל דבריו". אבל הכומר שחלק כאן את הפרקים עשה ההיפך וצרף את הפסוק הזה לפרק הבא – בניגוד לדברי חז"ל, בניגוד לחלוקת הפרשיות (שהרי בין פרשה לפרשה בתורה, גן פרשיות התורה, יש הפסק של תשע אותיות³) ובניגוד לפשט הפסוקים (שהרי תחלת פרשת מטות היא תחלת ענין).

הרבה פעמים אפשר לראות שחלוקת הפרקים היא מגמתית, באה להבליט פסוקים שהנוצרים חושבים שתומכים בדעתם, להמעיט

יש 55 אותיות וב־4 המילים הקצרות יותר יש 15 אותיות. כלומר, בכל הפסוק יש 70 אותיות המתחלקות ל־55 ו־15. 70 הוא מספר מסוים, מספר חשוב בתורה, שאינו מספר צורני מובהק, אך 55 ו־15 הם שני מספרים צורניים מובהקים – במשולש ו־ה במשולש. י־ה רומזות כמובן לשם י־ה – "הנסתרת להוי' אלהינו"⁴ בתוך שם הוי'. כלומר, אותיות י־ה של שם הוי' ב"ה במספר קדמי (סכום כל האותיות מ־א עד לאות, שעד לאות י חופף למשולש) הן 55 ו־15 וביחד שבעים – זו כוונה טובה ל"שבעים פנים לתורה"⁵ כנגד י־ה, "הנסתרת".

לאור זאת מתבקשת השלמה של זה, ובאמת בפסוק האחרון, "ויאמר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה הוי' את משה"⁶, יש 36 אותיות. כמו ש־70 הוא י־ה במשולש פרטי (או במספר קדמי), 55 ועוד 15, כך 36 הוא זה במשולש פרטי (או במספר קדמי) – 1 במשולש, 21, ועוד ה במשולש, 15.

יחוד ו־ה בשני הפסוקים

ביחס בין שני הפסוקים אפשר להתבונן בעוד צורה. כמו שהזכרנו, בפסוק שלפני האחרון יש ששה סוגי קרבנות. המלה הראשונה בשבע המילים המיוחדות היא "במועדיכם" – מועד, זמן – ואחרי הפסק של המלה הקצרה "לבד" באות עוד שש מלים מיוחדות, ששת סוגי הקרבנות. מה המבנה כאן?

מועד שייך לספירת הדעת (בפרט לגבי שבת וחג, שהם חכמה ובינה⁷), ה"מפתחא דכליל שית"⁸ – מהדעת יוצאות ומתמלאות שש מדות הלב, אליהן מקבילים ששת סוגי הקרבנות. אחרי שש המדות שנמשכות מהדעת חסרה כאן המלכות. מי שמפריד את המלכות מהמדות

ב דברים כט, כח.

ג במדבר רבה יג, טו ועוד.

ד במדבר ל, א.

ה ספר הלכות אמר פכ"ג.

ו זהר ז"ב קעז, א.

ז בראשית ד, א.

ח במדבר ל, א.

ט שו"ע י"ד ערה, ב.

בעם ישראל, ועדיין כאילו הראש נשאר – רואים את מה שלא נכון בחלוקת הפרקים.

ארבע חלוקות של התנ"ך

מה החלוקות היהודיות המקוריות של התורה? החלוקה מדאורייתא, שמעכבת, היא החלוקה של הפרשיות, בה יש שני סוגים – פרשיות פתוחות וסתומות. זו חלוקה כל כך חשובה, עד שהרמב"ם מונה בהלכות ספר תורה את כל הפרשיות, ומחלק אותן לפתוחות וסתומות – כי אם לא יקפידו על כך בכתובה הספר פסול. יש גם חלוקה יהודית-מקורית שדומה לחלוקת הפרקים – חלוקת הסדרים, שבחמשה חומשי תורה התאימה למחזור קריאת התורה הארץ-ישראלי, אך היא מקיפה גם את כל הנ"ך. יש מי שאומר¹⁰ שבאמצעותה עברו על הנ"ך בכל שנה. יש היום תנ"כים, כמו תנ"ך קורן וכמו התנ"ך לפי כתר ארם צובא ועוד, בהם הדפיסו את החלוקה הזו – חלוקה יהודית-מקורית מובהקת. החלוקה של הפרקים, בה אנו משתמשים, היא כמו 'גר' בעם ישראל – חלוקה שמקורה אינו יהודי שעברה 'גיור כהלכה' וכל עם ישראל משתמש בה.

ארבע המדרגות כאן – פרשה פתוחה, פרשה סתומה, סדר ופרק – הן על דרך יי-הוה: שתי בחינות הפרשות הן אבא ואמא, "תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין"¹¹, שהן מדאורייתא לגמרי לעיכובא. הסדרים, שחז"ל עשו, הם הז' (סדר שייך למדות), והפרקים שחכמינו גידו ומשתמשים בהם הם תתאה. התכלית של המלכות היא המפגש עם האומות, בשאלות או ויכוחים, בהפצת שבע מצוות בני נח ועד לגיור שלהן (במסגרת המהפכה הרביעית¹²):

י	פרשה פתוחה
ה	פרשה סתומה
ו	סדר
ה	פרק

בערך של קיום מעשי של מצוות, למעט בשבח ישראל או להדגיש את גנותם חלילה. אבל מה המגמה כאן? לפי ההקדמה שלנו על מבנה הפסוקים רואים שהחלוקה הנוצרית כאן היא בבחינת עמלק. מהפסוק "כי יד על כס יה" לומדים, כמעט בפירוש, שעמלק בא להפריד בין יי-ה לזוה – כפי שרואים ברמזו של מבנה הפסוקים, יי-ה במשולש פרטי בראשון וזוה במשולש פרטי בשני. אבל עמלק גם מקצץ בנטיעות, מפריד את המלכות (ה תתאה) מהז"א (ו), את האשה מהאיש, מנסה לפגוע בשלום בית. זהו הרמז בהסבר השני של הפסוקים, הפסוק הראשון כנגד ו (עם ו סוגי הקרבנות) והשני כנגד ה תתאה. ברגע שהאשה נפרדת מהאיש היא נמצאת בסכנה, יכולה לרדת, "רגליה ירדות מות"¹³. המלכות היא כנסת ישראל בכלל, ועמלק רוצה שהיא תרד ממעמדה באצילות – בו היא מחוברת לאלקות – תשקע ותטמע בתוך העולמות התחתונים בלבד. הירידה הזו, שמנסה לחולל עמלק, היא גלות – גלות השכינה וגלות עם ישראל. התיקון הוא "בכל דרכיך דעהו"¹⁴ – דוקא כשאתה נמצא ברשות בי"ע, המציאות התחתונה, צריך לחבר בחזרה (דע) את ה-ה לז', להעלות בחזרה את המלכות ולחבר אותה לבעלה¹⁵. לכן "בכל דרכיך דעהו" הוא "מקרא קצר" שכולל את כל התורה כולה, (בגמרא¹⁶ כתוב ש"אפילו לדבר עברה" ורש"י מביא שם דוגמה מאליהו בהר הכרמל – קשור להפטרה). אם כן, עמלק רוצה לקצץ בנטיעות, ולכן מתחיל כאן פרק חדש. אנחנו משתמשים בחלוקה שלו, אבל כמובן ח"ו לא מקבלים את ההוה-אמינא שלו, את הסברא שלו, את הראש שלו. מגיירים אותו, משתמשים בחלוקת הפרקים

י שמות יז, טז.

יא משלי ה, ה.

יב שם ג, ו.

יג ראה מגלה עמוקות רנ"ב אופנים אופן קה; פירוש הרמח"ל על משלי שם.

יד ברכות סג, א.

טו ראה הקדמת הרב שאול קיסובסקי לתנ"ך קורן ועוד.

טז ראה זרה ח"ג רצ, ב; זרה ח"א ככג, א.

יז ראה החל מהתוועדות כ"ד טבת תשע"ה.

לפעמים היכ

כוללת את שני
העניינים, גם
בדיוק וגם בערך
- נשיאת הפכים
יפהפיה בתוך
הכתר

ל"ככל" שבתחלת פרשת מטות,
אבל לאור דבריו נעיין גם ב"ככל"
שבסוף פינחס.

כ' ההשתוות ויכ' הקירוב

יש לו פירוש יפהפה וארוך:
הוא מרחיב בנדדים ובשבועות
שנוגעים ביחד לדברי מצוה

ורשות, שלעתים יש לקיימם באופן מלא
ולעתים יש לקיימם באופן חלקי בלבד, ומסביר
ששתי האפשרויות הללו רמוזות בכפל היכ
של "ככל", משום שבלשון הקדש יש שני סוגי
כפין – "כ"ף ההשתוות הגמורה והמצומצמת"
(כמו "כחטאת כאשם"¹) ו"כ"ף השיעור והקירוב
בלבד" שמעידה "שהדבר משוער בדבר, אבל
אינו מצומצם ממש כי אם קרוב לו" (כמו
"כדברים האלה"²), "שלא ספרה הדברים כהויתה
מצומצמים ומדויקים, כי אם דמיון בעלמא
ואפשר שאינם בשלמות כי אם בגרעון מעט").
כאשר יש לקיים את השבועה במלואה היכ
מעידה על השתוות וכאשר יש לקיים אותה רק
באופן חלקי היכ השניה מעידה על "השיעור
והקירוב בלבד".

זו כבר התבוננות יפה. הוא לא כותב על פי
קבלה, אבל כ בכלל בקבלה היא אות שרומזת
לכתר³ מכמה וכמה סבות⁴. שתי הכפין הן
פנימיות וחיצוניות הכתר, עתיק יומין ואריך
אנפין. יש כ של השתוות בצמצום, בדיוק, ויש
כ של בערך, כ של דמיון שאינו מלא, ממעטת
משהו מהזהות. לפעמים היכ כוללת את שני
העניינים, גם בדיוק וגם בערך – נשיאת הפכים
יפהפיה בתוך הכתר.

משה רוצה לגלות הכל

מתוך ההסבר שלו נפתח עוד נושא שלם.

¹ יט ויקרא ו, י; י, ז.

² כ בראשית לט, יז (ובכ"מ).

³ כא זרר ח"ג רמג, א ועוד.

⁴ כב ראה אותיות לשון הקדש עמי קפה ואילך וש"נ.

מה רואים כאן? שאם יבוא
איזה קנאי, פינחס, ויאמר לא
להשתמש בפרקים – כי יש להם
מקור לא יהודי – הוא אומר
היפך הכוונה. הכוונה היא לגייר
מה שאפשר לגייר, לא לדחות
בשתי ידיים¹. החלוקה הזו באה
ממישהו שיש לו בחינת עמלק,

שהוא מקצץ בנטיעות, אבל צריך להזהר שאנחנו
בעצמנו לא נקצץ בנטיעות, לא נפריד בין
המלכות (חלוקת הפרקים) לאותיות העליונות
בכלל (י"ה, הפרשיות שהן חלוקה מדאורייתא)
והיז בפרט (חלוקת הסדרים היהודית).

עד כאן מאמר מוסגר חשוב, בנושא שלא
מעט אנשים שואלים עליו.

ב. מה יכול להעביר הרב לתלמיד?

למה "ככל"?

קעת נגיע לעיקר: בפסוק האחרון של הפרשה
כתוב "ויאמר משה אל בני ישראל ככל אשר
צוה הוי' את משה". למה כתוב כאן "ככל" ולא
'כל'? זו שאלה שנוגעת להרבה מקומות בתורה,
בהם כתוב "ככל" והיה ראוי לכאורה לכתוב
"כל". מה מוסיפה כאן עוד כ? בשביל הרמז
שאמרנו, לו אותיות (ו-ה במשולש פרטי, חבור
הז"א והמלכות), חשוב שתהיה כאן עוד אות...
אבל צריך גם הסבר בפשט. יפה לראות שהמלה
"ככל" מופיעה גם בפסוק השני בפרשת מטות
– "איש כי ידר נדר להוי' או השבע שבעה
לאסר אסר על נפשו לא יחל דברו ככל היצא
מפיו יעשה".

כשחשבת מי יכול להסביר כזו תופעה, של
היכ הכפולה ב"ככל", היה נראה לי שמתאים
לבעל הכתר והקבלה. ובאמת, הוא מסביר זאת
– לא ביחס ל"ככל" שבסוף פינחס אלא ביחס

בפועל ששוה לכל נפש¹³, וגם את הפנימיות, שהיא עיקר העניין של משה רבינו.

משה רבינו, בכל דור, רוצה ללמד הכל – הרב מצדו רוצה ללמד הכל. מי עוד אמר שהוא רוצה ללמד הכל, לא להסתיר שום דבר? אדמו"ר האמצעי בסוף קונטרס ההתפעלות, עד כדי כך שהוא נשבע שם ואומר שעד עכשיו היו סודות תמיד, אבל אצלי אין סודות – הכל על השלחן. זו גם הכוונה של הרבי הרש"ב כשהוא אמר על תומכי תמימים, שכאן 'שופכים חסידות' ('מעגיטת חסידות')¹⁴. זהו יסוד הישיבה של חב"ד. אמרנו קודם שעמלק רוצה לקצץ בנטיעות, להפריד בין המשפיע והמקבל, בין "הנסתרת" ו"הנגלת" – עמלק רוצה שהרב ישמור את הסודות לעצמו, יסתיר אותם, ולא יגלה אותם לתלמיד. אבל משה רבינו, על ידי "אנשי משה"¹⁵ (בכל הדורות), נלחם בעמלק – הוא רוצה לגלות את כל הסודות.

הגבלת הרב בהשפעה

אף על פי כן ולמרות הכל, למרות הכוונה הטובה של הרב לפתוח ולגלות, יש משהו בטבע שהוא לא מסוגל לעשות זאת. תיכף נסביר למה זהו הטבע. משה רבינו רוצה למסור הכל לעם ישראל, אבל הוא לא מסוגל. היות שהוא ממוצע – אמנם ממוצע-מחבר¹⁶, אבל ממוצע – הוא לא יכול למסור הכל כמו שקבל, מן ההכרח יש צמצום בין הרב לתלמיד תוך כדי השפעה. כמו שהמהר"ל כתב¹⁷, ואנחנו מביאים ב"אמונה ובטחון"¹⁸, שאליהו הנביא ממוצע בין המשיח לדבי יהושע בן לוי. הוא רוצה למסור הכל כפי שהוא אצל המשיח, אבל אלה דרגות שכל שונות – הוא בהכרח מצטמצם.

איך נפרש את ה"ככל אשר צוה הוי' את משה" בסיום פרשת פינחס, בדיוק או בערך? קשה לומר שבערך, הרי זה לא דמיון. אפשר היה לומר שזו כ של בדיוק, ואין כאן שום שאלה, אבל כפל ה-כ ב"ככל" יכול להתפרש ככולל את שתי המשמעויות, כפירוש הכתב והקבלה ל"ככל" של נדרים שמופיע בסמוך. יוצא מכאן כלל גדול בחסידות, שאפשר לפתח למאמר שלם:

הרב המגיד ממעזריטש אומר¹⁹ שהמשל העיקרי לכל סודות התורה הוא השפעת רב לתלמיד. האם הרב מוסר לתלמיד את תורתו באופן מלא ומדויק, עד שיש שוויון ביניהם בתורה בה הם עוסקים, או שהוא מוסר רק בקירוב ובאופן חלקי?

חז"ל אומרים²⁰ ש"משה רבינו נהג "טובת עין" ונתן לישראל גם חלקים בתורה שהיו עבורו בלבד ("לא ניתנה תורה אלא למשה ולזרעו בלבד"). הדוגמה של חז"ל היא הפלפול, שנועד בשביל משה רבינו והוא נהג עין יפה ומסר לכולם. כלומר, משה רבינו – הרבי – רוצה מתוך הטוב שלו, מתוך החסד שלו, לתת לעם ישראל את כל מה שהוא זוכה בו. הוא ענו, הוא מרגיש שהוא מצדו לא זכאי להבין שום דבר, וכל מה שזוכה להבין הוא מתנה שה' נותן לו, משום מה, בחסד חנם – ולכן הוא רוצה מיד לשתף בו את הזולת, למסור הלאה²¹. כלומר, מצד משה רבינו הוא רוצה שה-כ של "ככל" תהיה כ השוויון – שהוא ימסור "כל" מה שה' אמר לו. בדוגמה של הפלפול, ה' מסתמא אמר לו שהפלפול נועד בשבילו ודאי אמר לו שמצוות המוספין הן בשביל עם ישראל. אבל גם במוספין, חוץ מהפשט יש את הסודות ומשה רבינו רצה למסור הכל – גם את החיצוניות, המעשה

13 ראה תניא פמ"א.

14 רשימות דברים (חטריק) מדור אדמו"ר הרש"ב אות מד.

15 תו"א תצוה פג, ב. ובכ"מ.

16 ראה שיחת אחש"פ ה'ש"ת וביאורה במאמר "וצדיק יסוד עולם" בלב לדעת.

17 לדא"ג על סנהדרין צח, א.

18 רפ"ז. נתבאר בשיעור 23 (ז"ך ניסן תשע"ט).

19 ראה פלה"ר שמות ד"ה "ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם כו". ובהקדמת הספר פנים אל פנים (עמ' כב ואילך).

20 נדרים לח, א.

21 ראה גם לב לדעת ריש ביאור ב"ל פרק בעבודת ה' (עמ' יח).

יעמוד על דעת רבו⁷. "דעת רבו", הרגש הטעם הפנימי של הרב ("טעם פרה") מתלבש בתוך אהבתו לתלמיד ורצונו הפנימי לגלות לו הכל, ולכן סופו להתגלות – להראות ש"הצמצום לא כפשוטו". מבוואר בדא^ח שלעתיד לבוא יתגלה שהצמצום לא כפשוטו, יתגלה כל האור שהסתלק בתוך הצמצום, אך הצמצום לא יעלם – הצמצום עצמו יאיר. משהו שהרבי התבטא שהוא נשיאת הפכים שאפילו הוא לא מבין. לכן, גם כשעומדים על דעת הרב נותר צמצום מסוים: כל דורו של משה עומד על דעתו אחרי ארבעים שנה, אבל רק יהושע בן נון (המבין בשער הנון של משה) נסמך כממלא מקומו, וגם אצלנו מתחולל מיעוט, "פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה"^ט (ובלבנה יש צד מואר ומאיר וצד חשוך, וממילא יהושע נשאר בגדר מקבל ממה, תמיד וממילא) – טבע ההשתלשלות גורם שהרבי נשאר רבי תמיד, ומי שעומד על דעתו ואפילו מי שנסמך על ידו לא מסוגל לעמוד ממש על כל מה שמאיר אצלו בפנימיות.

ארבע דרגות בהשפעת הרב לתלמיד

אחרי ההקדמות האלה מתבקש שנעשה איזה מבנה של דרגות שונות ביחס בין הרב והתלמיד. לא ראיתי זאת בשום מאמר דא"ח, אבל ממש ראוי להיות מאמר גדול של הרבי הרש"ב או משהו דומה לכן. כל דרגה כאן מופיעה בחסידות בנפרד, בלי לקשר בין הדברים:

יש את ה"לך אני מגלה טעם פרה"^י, מה שהקב"ה מגלה לרב טעם־הרגש־געשמהק פנימי – הרב היה רוצה למסור זאת אבל לא מסוגל בכלל. לכן כתוב שם "ולאחר חוקה" – אני מוסר זאת לך בלבד. לא שאני אוסר עליך למסור למישהו אחר – אבל "לך אני מגלה טעם פרה

הצמצום הוא לאו דווקא רצון הרב – הוא קורה בדרך ממילא. אני שמעתי משהו מהקב"ה ורוצה לומר לך, אבל כמה שאני רוצה לומר לך כל מה ששמעתי – איני מסוגל. דוגמה לכך היא "טעם פרה" שה' מגלה למשה, טעם שהוא הרגש פנימי^{יב} – את השכל אני יכול לומר לך, אבל את ההרגש הפנימי איני יכול כמה שאני רוצה. אם כן, במשל הרב והתלמיד אי אפשר למסור הכל – כמה שמשה רבינו נוהג בטובת עין, אי אפשר שהוא ימסור כמו שמרגיש בלב. לכן, ה"כ אצל משה רבינו כשהוא מוסר את דברי ה' לישראל היא גם וגם – גם כ ההשתוות וגם כ הדמיון. מצד הרצון היא כ ההשתוות, הוא רוצה למסור הכל, אבל מצד הטבע, שהוא חלק פנימי של השתלשלות העולמות, היא כ הדמיון, הוא יכול לתת את הדברים רק בקירוב ובאופן חלקי ומשוער. זהו ההסבר הפנימי למה כתוב "ככל", בשתי כפין, בפסוק "ויאמר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה הוי' את משה".

צמצום לטובת התלמיד

כשהרב המגיד אמר את הכלל, שהמשל הכולל לכל סודות התורה הוא רב ותלמיד, הוא התכוון לכך שהרב מצמצם את עצמו בכוונה תחלה, כי הוא מבין שלתלמיד אין כלים להכיל את האור הגדול שיש לו. הוא יודע שאם הוא ימסור את האור הגדול כמו שהוא אצלו הוא ישבור את הכלים של התלמיד. לכן הוא צריך להעלים את אור אין סוף שיש לו, ורק אחר כך מתגלה נקודת מוצא שכן יכול להעביר הלאה לתלמיד. זהו משהו אחר לגמרי, עיקר המשל של המגיד – שהמשפיע מבין שצריך לצמצם עצמו לטובת המקבל^{יג}.

הצמצום היזום של הרב הוא מתוך החסד, האהבה והרחמים שלו כלפי התלמיד. לכן, המדות הללו עצמן מחייבות שבסופו של דבר התלמיד יקבל את הכל – שאחרי ארבעים שנה הוא

לד ע"ז ה, ב.

לה ראה המשך "בשעה שהקדימו" תער"ב ח"ב עמ' תתקל ואילך ובכ"ד.

לו בבא בתרא עה, א.

לו במדבר רבה יט, ו.

לב ראה לקו"ש ח"ד חקת הערה 6.

לג ראה או"ת על אגדות חז"ל סי' תלט (ועוד) ובריבוי מקומות בדא"ח.

בשכל, הרי "ופני לא יראו"^{מג} הוא בשכל – רק "בעין השכל שבלב", שאינו הבנה והשגה שכלית, רואים הכל. צריך לומר שאף על פי שהרב לא יכול למסור, "ולא לאחר", בכל אופן כשזוכים להסתכל בפני הרב תוך כדי הלימוד מקבלים גם את המקיפים דאבא. זה מה שרבי אמר "אנא עדיפנא מחברי כי זכיתי לראות את רבי מאיר מאחוריו"^{מח} ואם הייתי זוכה מפניו על אחת כמה וכמה. ראית פני הרב ממשיכה מקיפים מ"לך אני מגלה [גילוי של ראייה, של עצם החכמה] טעם פרה".

הדבור של הרב בינו לבין עצמו, בנסתה, אבל באופן שמישהו אחר יכול לשמוע – הוא בינה, שמיעה, ה עילאה. אני לא יכול לראות מה שאתה רואה – ראייה של חכמה – אבל למה שאתה מדבר ומשמיע לאזניך גם אני יכול להקשיב. בעיקר מדובר כשהרב אפילו לא מודע שיש מישהו שמקשיב לו. בשמיעה הזו התלמיד מקבל מקיפים – אלה מקיפים דאמא. זהו משל יפה להבין דרכו מהם מקיפים דאמא.

שתי הבחינות האלה הן בגדר "אור המאיר לעצמו", י"ה, "הנסתרת להוי' אלהינו".

הבחינה שאני רוצה למסור לך הכל, אבל מן ההכרח שיהיה פה איזה צמצום, שייכת למדות, היז שבשם. יש רצון להשפיע, והמשפיע מדבר באופן מודע אל הזולת – "ככל אשר צוה הוי' את משה וגו'", "ויאמר משה אל בני ישראל" – אבל יש ביז צמצום, זהו הטבע של ההמשכה. אני רוצה להשפיע לך משהו, וברגע שאני רוצה להשפיע לך הדבר מצטמצם בשבילך. כמה שאני רוצה יותר – מהשמים מצמצמים יותר, בדיוק כמה שצריך כדי שיעבור. הרצון להשפיע בעצמו מצמצם וממעט. בלשון הכתב והקבלה, הצמצום הוא בשביל שלא יהיה בדיוק – שלא יצא מצומצם, אז ממילא לא יצא מדויק.

עיקר המשל של המגיד, שההשפעה מרב

ולא לאחר"^{לח}, לא יעזור לך, אתה לא מסוגל להעביר הלאה מה שאני נותן לך עכשיו.

יש עוד בחינה, של הרב שמדבר בינו לבין עצמו, חוזר על הסוגיא שלומד. הוא לומד מפי הקב"ה ותוך כדי, אפילו בלא מודע, הפה שלו חוזר ומשנן מפי ה'. המשל^{לט} שלפעמים יש שם תלמיד בחוץ שמקשיב למה שהרב מדבר בינו לבין עצמו. השאלה היא מה התלמיד יכול לקלוט באופן הזה. הוא ודאי קולט איזה מקיף איך הרב לומד את הסוגיא בעצמו מפי ה' – לא קבל שכל פנימי, אבל קבל מקיף. את המקיף המיוחד הזה לא יקבל בשום דרך אחרת – לא ממה שהרב רוצה לגלות לו הכל, וכל שכן לא ממה שהרב מתכוון לצמצם עצמו.

יש את שתי המדרגות שכבר דברנו עליהן: המדרגה שהתחילה לנו את הענין – הרצון של הרב להשפיע את הכל, שמצטמצם בדרך ממילא, מצד טבע ההשתלשלות – והמדרגה של הרב שמצמצם את ההשפעה באופן מכוון, לכתחילה, לטובת התלמיד.

סוד הוי' בהשפעה

את ארבע הדרגות אפשר להקביל לאותיות שם הוי' ב"ה:

הי הוא "לך אני מגלה טעם פרה" – משה רבינו הוא הי בעצם. בטנת"א של התורה, משיח יבוא לגלות טעמי תורה^מ – לא טעם של שכל אלא געשמאק. כמו ענג שבת – איני יכול למסור לך את הענג שבת שלי, התענוג שבתוך החכמה^{מא}. על הגילוי הזה מנחם רבי שמעון בזהר את משה רבינו, רעיא מהימנא, ואומר לו ש"בעין השכל דבלבך את חזי כולא"^{מב} – בכח של ראייה פנימית, כח החכמה. זהו סימן שלא מדובר

לח כך הלשון בכ"ד בדא"ח.

לט ראה תניא אגה"ק טו; חנה אריאל האזינו.

מ רש"י לשה"ש א, ב; לקו"ת צו יז, א ואילך. ובכ"מ.

מא ראה תו"א ע, ג.

מב זהר ח"ב קטז, ב (ברע"מ).

מג שמות לג, כג.

מד עירובין יג, ב.

להשפיע כדי שאתה תוכל לקבל. זהו הסבר ממש יפהפה. הצמצום היה במלכות דאוא"ס, המלכות של ההשפעה. המדות של ההשפעה הן ה"ככל" כאן – שמש רבינו רוצה למסור הכל.

י "לך אני מגלה טעם פרה" (מקיפין דאבא)

ה שמיעת לימוד הרב לעצמו (מקיפין דאמא)

ו רצון להשפיע ומגבלה בהשפעה

ה צמצום מכוון לכתחילה – דאגה למקבל

איך הגענו לכל העניין? מההסבר שה"כ הכפולה של "ככל" היא גם כ הדמיון וגם כ ההשתוות – רמז למדת ההשתוות של הבעש"ט¹⁰ שרוצה לתת הכל, לא לצמצם. עד כאן משהו שלם, מאמר יפה, בפני עצמו.

לתלמיד היא סוד הצמצום – סילוק האור כדי להמשיך קו – הוא המלכות כאן, ה תתאה. זו כבר מודעות שאני חייב לצמצם כדי שתוכל לקבל. כל החשיבה כאן היא חשיבה של קבלה – מה אני, הרב, צריך לעשות כדי שאתה, התלמיד, תקבל. במדרגה הקודמת, ה"ז שבשם, איני חושב על הענין – יש רק רצון להשפיע, חסד. במדרגה האחרונה אני מתחשב מאד-מאד בכך שתוכל לקבל זאת בטוב ולא להשבר, שלא תהיה שבירת הכלים. איפה יש שבירת הכלים? במלכות מ"ה. זו גם התחשבות ביכולת שלך לקבל, בכלים שלך, וגם התחשבות באגו שלך, שמגביל את היכולת לקבל. צריך לדעת מה וכמה בדיוק

מו כש"ט (קה"ת) אות רכ"א.

מה ע"ח ש"ח פ"ב (מ"ת).

הלומד על מנת לעשות | צידה לדרך

- ◆ היחס בין שני פסוקי הסיום של פינחס הוא י"ה ו"ה ובפרט ו"ה תתאה.
- ◆ עמלק רוצה להפריד בין י"ה ל"זה, בין הנסתר והנגלה, ובין ה תתאה ל"ז (קיצוץ בנטיעות), בין המלכות-האשה לז"א-האיש (לפגוע בשלום בית).
- ◆ כשכנסת ישראל מנותקת מבעלה היא בסכנת ירידה וטמיעה בגלות.
- ◆ תיקון הקיצוץ בנטיעות של עמלק הוא "בכל דרכיך דעהו" – דע (חבר) ה ל"ו.
- ◆ מגמת הפירוד של עמלק מתבטאת (אצל הנוצרים) בחלוקת הפרקים של התנ"ך.
- ◆ גדולי ישראל 'גייירו כהלכה' את חלוקת הפרקים, למרות ההסתייגות ממגמותיה.
- ◆ השימוש בחלוקה שמקורה בנצרות מאפשר לנו להתמודד עם האומות ולהשפיע עליהן.
- ◆ דחית חלוקת הפרקים בשתי ידים עלולה בעצמה להיות קיצוץ בנטיעות.
- ◆ ב"כ יש משמעות של שויון מדויק ומשמעות של דמיון מקורב.
- ◆ ב"ככל", בשתי כפין, יכולות להופיע שתי המשמעויות.
- ◆ עמלק רוצה שהרב ישמור לעצמו סודות – ומשה רבינו נלחם בעמלק.
- ◆ הרבי רוצה להעביר לתלמיד את הכל – אך לא מסוגל לעשות זאת בשלמות.
- ◆ תכלית הצמצום היא טובת התלמיד – ולכן בסופו של דבר הוא יעמוד על דעת רבו.
- ◆ גם כשהתלמיד עומד על דעת רבו ואף נסמך על ידו – הרב נותר משפיע והתלמיד נותר מקבל.
- ◆ השפעת הרב ללא צמצום – רצונו להשפיע הכל לתלמיד ולימודו בינו לבין עצמו – יוצרים 'מקיפים' אצל התלמיד.

פרקי אבות

פרק א', חשנה י"ג

להשתמש בכתר

הוא [הלל] הָיָה אֹמֵר...
וְדֹאשְׁתַּמֵּשׁ בְּתֵנָא חֶלְפִי.

מי שמשתמש בכתרה של תורה "חלף" ויעבור מן העולם. וכך פסק הרמב"ם בחריפות "כל המשים על לבו שיעסוק בתורה ולא יעשה מלאכה ויתפרנס מן הצדקה, הרי זה חלל את השם ובוזה את התורה וכבה מאור הדת וגרם רעה לעצמו ונטל חייו מן העולם הבא – לפי שאסור ליהנות מדברי תורה בעולם הזה... וסוף אדם זה שיהא מלסטם את הבריות".^א

אמנם, גדולי הפוסקים חלקו וסברו שמוותר ללמוד תורה ולהתפרנס מהציבור (בתנאים מסוימים), כדברי הכסף משנה: "ראינו כל חכמי ישראל קודם זמן רבינו [הרמב"ם] ואחריו נוהגים ליטול שכרם מן הציבור... אפשר שהסכימו כן כל חכמי הדורות משום 'עת לעשות לה' הפרו תורתך', שאילו לא היתה פרנסת הלומדים והמלמדים מצויה לא היו יכולים לטרוח בתורה כראוי והיתה התורה משתכחת ח"ו, ובהיותה מצויה יוכלו לעסוק ויגדיל תורה ויאדיר".^ב כלומר, גם אם בעבר אסור היה לקבל כסף עבור לימוד תורה, למעשה זוהי 'עת לעשות לה' ולכן "הפרו תורתך" והדבר מותר ואף מצוה.

הצדקת המהפכה באה בעיקר על רקע 'פיקוח

נפש ציבורי' המחייב התגייסות מרבית ללימוד תורה. בימינו, היהדות הנאמנה נמצאת במערכה כבדה על נפש העם. אמנם את המערכה יש לעשות בדרכי נעם ושלוש, אבל זו **מלחמת** קיום ממש, וכל אחד צריך להיות **חייל** מסור לנצחון התורה. לומדי התורה הם "חיילין דאורייתא", וכמו שבני לוי ("לגיון של מלך")^ג ניזונים מהציבור ופטורים מעול הפרנסה כך לומדי התורה בכלל, כדברי הרמב"ם בסוף הלכות שמיטה ויובל. כדי להעמיד חיילים מאומנים ומפקדים מוכשרים – שידעו להשיב מלחמה שיערה ("דע מה שתשיב") ואף לצאת במלחמת תנופה להפיץ את אור התורה – נצרכת תקופת הכשרה איכותית **בישיבות וכוללים** בהם ניתן "להמית עצמו באהלה של תורה". מכיון שמדובר על צבא וחיילים, מובן שהכללים הינם אחרים לגמרי: כשם שזו חובת הציבור לדאוג לכלכלת החיילים, ולא יעלה על הדעת שלחייל תהיינה דאגות פרנסה, כמו כן יש לדאוג שלומדי התורה יהיו פטורים מעול הפרנסה ויוכלו להקדיש את זמנם לתורה. ממילא יש לומר שגם לדעת הרמב"ם, כשם שהותרו כמה איסורים לחיילים בצבא,^ד כך לומדי התורה היום, חיילים בצבאות ה', פטורים מהאיסור ליטול שכר.

תחושת השליחות-חיילות משפיעה על אופי הלימוד בישיבה. מצד אחד צריכה להיות מנוחת הנפש, ללא טרדות ודאגות הפרנסה המפריעות להקדיש עצמו, כל כולו, ללימוד תורה והפצתה. ומאידך "תלמידי חכמים אין להם מנוחה" – לא לשבת בישיבה על מי מנוחות, אלא להיות עסוק ומסור לשליחותו.

ג זהר ח"ג קיז, ב.

ד רש"י במדבר א, מט.

ה הלכות מלכים פ"א ה"ג "ארבעה דברים פטרו במחנה". ושם פ"ח הלכות א"ב על מאכלות אסורות ויפת תאר.

ו ברכות סד, א.

א הלכות תלמוד תורה פ"ג ה"ו.

ב כסף משנה שם.

קדושת לוי

פרשת מטות

החלצו מאתכם

פנימיות החכמה. והנה מבואר^ב שקליפת מדין היא הישות (מדין לשון ריב ומדון, שרש שנאת חנם), היפך החכמה והבטול, ולכן היא העומדת מול משה רבינו, בחינת חכמה ובטול במציאות ממש ("ונחנו מה") – ומשום כך נדרש להיות "החלצו" כדי לנצח את מדין (ולהיות "על מדין") בכח החכמה והבטול.

החכמה היא חיים, "החכמה תחיה בעליה", "ימותו ולא בחכמה". לכן יש תקוה שאם ישראל יקיימו "החלצו" בשלמות, להלחם ללא שום פניה כלל – אזי יהיה גם בכחם לבטל את הגזרה על מיתת משה (כמבואר במקום אחר^ג שבאמת בכחם של ישראל לבטל את הגזירה על מיתת משה, וכן היה ראוי להיות כאן. ויש לומר שגם משה קווה שכך יהיה).

תיקון בני גד ובני ראובן

שרש **חלץ** חוזר בפרשת בני גד ובני ראובן שאומרים "ואנחנו נחלץ חשים", ומשה מתנה אתם "אם תחלצו לפני ה' למלחמה. ועבר לכם כל חלוץ..."

הפגם של בני גד וראובן היה שהקדימו את ממונם (ורצו "נחלה מבוהלת"^ד), ונראה היה שמכוונים להנאת עצמם (ומתחמקים מהמאמץ

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל הָעָם לֵאמֹר הֲחָלְצוּ מֵאֵתְכֶם אֲנָשִׁים לְצַבָּא וַיְהִי עַל מִדְיָן לְתֵת נִקְמַת ה' בְּמִדְיָן.^א
 כותב הקדושת לוי: כי מי שרוצה לעשות מלחמות כשיסמוך על ה' אז בוודאי יצליח במלחמה כשלא יתכוין לטובות עצמו רק לעשות רצון הקב"ה. והפירוש הוא כך, החלצו מאתכם שלא ילחמו להנאת עצמם אז בוודאי יהיו על מדין ויצליחו כשיתכוונו לתת נקמת ה' במדין ולא להנאת עצמם.

"החלצו מאתכם" להחלץ-לצאת מתוך עצמכם, להתפשט מכל נגיעה ופניה אישית, הנאת עצמו 'לגרמיה', אלא לפעול רק מתוך ציווי ה' "לתת נקמת ה' במדין" (בהשראת ה' ילחם לכם ואתם תחרשו^ו), וכאן תחרישו מכל פניה אישית). כשיוציאים לקרב מתוך תחושת 'חלוציות' כזו, "החלצו", אז ודאי יהיו "על מדין" ויצליחו בהצלחה רבה ומופלגה – כרמוז בשרשים הקרובים **חלצ-צלח** (היפוך אותיות).

היתת משה

מיתת משה רבינו תלויה במלחמת מדין, "אחר תאסף אל עמיך", ולכן היה הדבר קשה לישראל, וודאי לא הרגישו בזה הנאה ותועלת, אלא נחלצו לשם שמים בלבד. אם כן, קיום מצות המלחמה היה דווקא מתוך 'יראה עילאה' ובטול,

ב לקו"ת פרשת מטות ד"ה החלצו.
 ג קדושת לוי פרשת בהעלותך ד"ה ויאמר אדני משה כלאם.

ד במדבר רבה כב, ט. תנחומא מטות ז.

נערך ע"י יוסף פלאי מרשימת הרב ח' אייר תשפ"ב.

א במדבר לא, ג.

איבך". העיקר הוא להיות למעלה, וכך יכול להתקיים "מסרת גבורים ביד חלשים" (היינו גבורה ועזות של אורות דתהו הנמסרים ביד כלים דתיקון), שהרי "אפילו חלש למעלה וגבור למטה אימת העליון על התחתון".¹

ברכת השלל

המשך הקדושת לוי: ויצבאו על מדין כאשר צוה ה' את משה. הכלל, בזה המלחמות היה יכול להיות מחשבה זרה בכדי שעל ידי זה יוכלו וישגו רכוש גדול וביזה גדולה כאשר היה באמת בסוף שהיה להם רכוש גדול ושללו ביזה גדולה ממדין מזה המלחמה. אבל באמת כאשר לחמו לא היה להם זה הכוונה כלל, רק כלכוונתם היה מחמת צווי ה'. וזהו ויצבאו על מדין כאשר צוה ה' את משה. המלים "כאשר צוה ה' את משה" נראות כמיותרות אלא לומר שנלחמו רק לשם שמים, ולא כדי לקבל שלל. כך הגיעו הלוחמים למדרגת אין, שרש משה רבינו, וכל השלל והביזה שזכו בו הגיע לגמרי בדרך ממילא-מאליה. כך נאמר למשה "פסל לך", הפסולת יהיה שלך ומשם נתעשר משה הרבה"² – משה מתכוון רק לפסול את הלוחות ולקיים את צווי ה', אבל הפסולת המגיעה בדרך ממילא היא "שלל רב". לעשירות הזו יש תכלית, להרחיב את הדעת לעבודת ה' (אך דווקא כשהיא באה בדרך ממילא ללא כל תאות ממון). וכן כאן, מהשלל נעשתה פרשה גדולה בתורה (תורה לשון הוראה) והתקיים "להניח ברכה אל ביתך".

יתבאר על פי מה שאמרו אנשי אמת שבחינת הקדושה הוא יסוד העליה ובחינת הקליפה היא סוד הירידה וכשאדם חוטא ונדבק בו חלק הרע תפעיל בו טבעה ויסודה להשפילו... שהחוטא יכוף כאגמון ראשו ועומד בגדר השפלות, והוא אמרו ויהיו על מדין פירוש שלא יהיה בהם מהטומאה הסובבת השוואתם למדין אלא יהיו בגדר הטוב שעומדים למעלה".

ז רש"י דברים לב, מג.
ח שמות לד, א ורש"י שם.

ה'חלוצי' של כיבוש הארץ עם אחיהם) – ולכן התיקון הוא "החלצו", לסלק כל פניה. אכן, בני גד וראובן מקבלים מעכשיו את נחלתם בעבר הירדן (בתנאי שיעברו חלוצים), כלומר התיקון נעשה מיניה וביה, על ידי אותה טובת הנאה עצמה, כאשר הם כבר מקבלים את שלהם וכל מעשיהם מכאן ואילך הם לשם שמים. זו עצה נפלאה בדרך עבודת ה', כפי שלימד הבעש"ט, להכיר בכך שיש לי פניה לגרמיה ואז 'לזרוק' אותה ("שעיר לעזאזל") ולעשות לשם שמים, "חשבתי דרכי [להנאתי הגשמית, ולבסוף] ואשיבה רגלי אל עדותיך [משתמש בהרגל הזה לשם שמים]"³.

"החלצו" רומז גם למצות חליצה שבה נעשה שחרור האשה מכבלי הזיקה ליבם (כאשר אינו הגון לה וכו'). וכאן, על ידי "החלצו" מתאפשרת מיתת משה, דהיינו שיוכל למות ויבוא יהושע במקומו לרשת את הארץ ("משה מת ויהושע מכניס", כמו הכונס את יבמתו).

על מדין

בדבור הבא אומר הקדושת לוי: ויהיו על מדין, הכלל, זה שהוא למטה אינו יכול לעשות מלחמה עם מי שהוא למעלה ממנו וכאן כשחטאו ישראל בנשי מדין אז היה מדין למעלה וכאן שצוה ה' לעשות מלחמה עם מדין ולכבוש אותם צריכין ישראל להיות במעלה גדולה כדי להיות הם למעלה על מדין בכדי שעל ידי זה יכבשו אותם ויכלו לעשות מלחמה אתם. וזהו ויהיו על מדין.

לאחר שבחטא נפלו ישראל למטה ממדין ח"ו (שהרי בנות מדין פתו אותם), היה עליהם להתעלות כעת מעל שרש הנפילה ולתקן את הברית בשלמות, ואז יוכלו לעשות מלחמה במדין, וכמו שנאמר "כי תצא למלחמה על

ה תהלים קיט, נט. כמבואר בכתר שם טוב קמא.
ו וראה אור החיים הקדוש כאן "ואמרו ויהיו על מדין

עבר הירדן שלנו

מצות ישיבת ארץ ישראל^ח; מצוות התלויות בארץ, "ארץ סיחון ועוג שוה היא לארץ ישראל למצוותיה לענין חובת קרקע"^ט.

אכן, קדושת עבר הירדן פחותה יחסית: "אין עבר הירדן כשר לבית שכינה"^י, עבר הירדן נמשל לטרקלין בבית, אליו נכנס משה ולא נכנס לקיטון (חדר שינה פרטי, מקום היחוד)^{יא}. משה חשב^{יב} שישאל לא יכבשו תחילה את עבר הירדן, וגם אחרי הכיבוש חשב שארץ זו לא תתחלק לשבטים, אך לאחר בקשת בני גד וראובן ניתן להם עבר הירדן. אכן, היה פגם מסוים בבקשתם, "נחלה מבוהלת"^{יג}, אך פגם זה לא שייך בנחלת חצי מנשה ש"לא נטלו מעצמם"^{יד}.

בפנימיות, מוסבר^{טו} שנחלת עבר הירדן היא 'מעין לעתיד לבוא', כאשר ישראל יירשו את כל הארץ המובטחת, ולכן נתן משה לחצי מנשה נחלה בשתי גדות הירדן, לחבר את שתי גדות הירדן. עבר הירדן הוא 'ממוצע' בין ארץ ישראל לחו"ל, התפשטות א"י, ובזה יש התחלת הקיום של "עתידה ארץ ישראל להתפשט בכל הארצות"^{טז}.

בימי בית שני היה ישוב יהודי גדול בעבר הירדן, שהמשיך להתקיים בתקופת המשנה והתלמוד, אך בהמשך הלך הישוב והתדלדל. בשיבת ציון בדורות האחרונים, נעשו נסיונות

"וַיִּתֵּן לָהֶם מֹשֶׁה לְבָנֵי גַד וְלְבָנֵי רְאוּבֵן וְלַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה בֶּן יוֹסֵף אֶת מַמְלַכְתּוֹ סִיחֹן מְלֶכֶּה הָאֲמֹרִי וְאֶת מַמְלַכְתּוֹ עוֹג מְלֶכֶּה הַבְּשָׁן"^א. נחלת שנים וחצי השבטים בעבר הירדן המזרחי היא חלק בלתי נפרד מארץ ישראל, וכך התקיים "כל יושביה עליה"^ב, כל שבט בנחלתו (תנאי לחלות היובל מהתורה, וכאשר גלו ראובן גד וחצי מנשה בטלו היובלות)^ג.

הארץ המובטחת

עבר הירדן הוא חלק מהארץ המובטחת שניתנה לאברהם אבינו בברית בין הבתרים, "מְנַהֵר מִצְרַיִם עַד הַנְּהָר הַגָּדֹל נְהַר פְּרָת"^ד, ומאז הוא של ישראל לעולם, גם בהיותו כבוש ביד זרים (והרמז: **עבר הירדן = ישראל!**). הרבה מצוות השייכות בארץ נוהגות גם בעבר הירדן: ערי מקלט; ערי הלויים; ערים מוקפות חומה^ה; עגלה ערופה; מלחמת מצוה לכיבוש הארץ^ו;

נערך ע"י יוסף פלאי לפי התוועדות ו' ניסן תשע"ח. א"ה במייל תשלח גרסה ארוכה של המאמר.

א במדבר לב, לג.

ב ערכין לב, ב.

ג ערכין שם. רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פ"י ה"ח.

ד בראשית טו, יח. ראה רש"י שם ובפרשת דברים (ב, י);

ה ג, יג) ורמב"ן בפרשת דברים (ב, י).

ו ערכין לב, א "גמלא בגליל וגדוד בעבר הירדן" עיי"ש (וראה חידושי הגרי"ז שם).

ז הלכות רוצח פ"ה ה"א.

ח כדברי הרמב"ן במדבר לא, כג "כי סיחון ועוג מלכי האמורי הם וארצם מנחלת ישראל היא, והותר להם כל

המשך בעמ' 27 <<

שלם אפילו האיסורים", עיי"ש.

ח כפתור ופרח פ"ט. ועוד.

ט תשב"ץ ח"ג סי' קצח.

י ספרי זוטא ה, ב. במדבר רבה ז, ה.

יא רש"י במדבר כז, יב.

יב לפי רמב"ן במדבר כא, כא.

יג משלי כ, כא וברש"י שם. במדבר רבה כב, ט. תנחומא מטות ז.

יד ירושלמי שם.

טו לקוטי שיחות חכ"ח פרשת מטות מסעי, עיי"ש.

טז לפי פסיקתא רבתי א ועוד.

הסיפור החסידי

רש"י | הכנה לשליחות

רבי שלמה יצחקי נולד בטרווייש [כיום טרוואה] שבצפון צרפת לאביו רבי יצחק בשנת ד'ת"ת, ומעט מאוד ידוע על תקופת נעוריו. ככל הנראה למד תורה מפיו אביו בגיל צעיר. בשנת העשרים לחייו בערך יצא רש"י מצרפת, אל הישיבות הגדולות שבגרמניה. תחילה בא רש"י אל ישיבת מגנצא, שבה לימד רבינו גרשום שני דורות לפני כן, ושמה יצא למרחקים; במגנצא למד רש"י אצל רבי יעקב בן יקר, מתלמידי רבינו גרשום מאור הגולה, שנעשה לרבו המובהק ולימדו במשך שש שנים. רש"י מכנה אותו בפירושו "רבי הזקן", ומזכיר את פירושו במקומות שונים. אחרי פטירתו של רבי יעקב בן יקר בשנת ד'תתכ"ד, עבר רש"י ללמוד לפני רבי יצחק בן יהודה, אף הוא מגדולי תלמידי רבינו גרשום. כעבור תקופה עבר רש"י לוורמייזא הסמוכה, ושם למד מפיו רבי יצחק הלוי. לאחר כעשר שנים בהן שהה בגרמניה שב רש"י לטרווייש בסביבות שנת ד'תתכ"ט, והצטרף לבית הדין בעיר. הוא החל לפסוק הלכות לכל יהודי הסביבה, והמשיך לעמוד בקשרי מכתבים עם רבותיו וחבריו שבאשכנז. מלבד שנים מעטות בהן שב ללמוד בישיבת וורמייזא, נשאר רש"י להתגורר בטרווייש עד פטירתו וייסד בה ישיבה מפורסמת. גדלותו העצומה של רש"י הוכרה מיד בעולם היהודי, שאלות רבות הופנו אל בית מדרשו בתחומים רבים ושונים, והפירושים שכתב ב'קונטרסים' שלו התקבלו במהירות הבזק ברחבי הארץ. שני חתניו היו מתלמידי החכמים הראשונים במעלה בצרפת, וגדולי הדור הבא היו מצאצאיו ותלמידיו. רש"י נפטר ביום חמישי, כ"ט בתמוז ד'תתס"ה ונקבר, על פי המסורת, בעיר הולדתו טרווייש.

בעלי התוספות קראוהו **קונטרס**. וכן התמיד עד היותו בן ל"ג שנה. אז נדר ללכת בגלות ז' שנים, לכפר עוון הצער שקבל אביו על האבן שזרק. שאפילו שאביו קידש ה' בזריקה, עם כל זה היה לו צער גדול על האבידה, ואם כן לא הייתה המצוה שלימה. גם לסיבה אחרת רצה ללכת בגלות: כי אז השלים פירוש התורה ורוב גמרות, ולא רצה לגלות קונטרסיו. בחשבו, שמא קדמהו אחר ביותר בהירות ויופי? ובזה הגלות היה חוקר ודורש בישיבות על הפירושים שיש להם. לכן גלה באיטליה וארץ יון וארץ הצבי, ועבר בארץ מצרים ושם ראה את הרמב"ם, וסיבב את ארץ פרס וחזר דרך ארץ אשכנז לביתו עיר טרווייש שבצרפת. ובשובו לביתו חתם פירושו לתורה, והשלים פירוש כ"ג מסכתות שלימות ורבות אחרות בלתי

רבי יצחק היה לו מרגלית יפה שווה הון עתק, והיו רוצים אותה בני עירו לקנותה לבית תפלתם. ואף כי הרבו לתת בעבורה מאד מוהר ומתן, לא רצה לשמוע להם. עד שגלגלו והביאו את רבי יצחק בערמה על ספינה בחצי הים, והתחילו להכריחו לתת להם המרגלית. ובראותו כי מוכרח יהיה לתת להם, השליכה בים ויצילהו ה' מידם. ובת קול נשמעת בבית מדרשו, לכל תלמידיו, שאמר: הנה לך בן מאיר אל כל ישראל. תוך שנה נולד לו בן, ויקראהו שלמה בשם אביו. ויגדל הנער בחכמות, לא קם כמוהו במלכות צרפת. וכל החדושים ופירושים שהיה מוצא ושומע, מפיו אחרים או משכלו, היה כותבה עלי קונטרס [ולכן

אחרי חכם או פירוש אחר המשלימים את החסר הגדול שראה בלימוד התורה, הבין כי מן השמיים בחרו בו למשימה אליה חש דחף עז זה שנים. מכך יכול כל אחד ללמוד לגבי השליחות שלו. מחד, ישנו בכל אחד דחף חזק למלא את שליחותו בעולם. הוא חש את הצורך שיש בה, ואת הכח הקיים בו למלא את הצורך הזה. ומאידך, יש לעשות זאת מתוך הכנעה, ענווה ונקיות ומתוך רצון אמיתי בתיקון וחוטר רצון לבוא במקום אדם אחר, שאולי ראוי לכך יותר. אם אכן קיים אדם כזה, יש לנקוט במדת "הצנע לכת עם אלקיך", ולא לרוץ לשליחות שאינה שלך.

גם רצונו של רש"י לנקות את סיפור לידתו מכל נדנדוד של עצב על האבן היקרה, היא נקיות הנצרכת לכל אדם היוצא לשליחות. השליחות, כמו חתונה, היא כלידה מחדש. השליח מקבל על עצמו להוולד, ועליו להוולד ללא כל משקעים מן העבר. כך נכתב בקבלה, כי אמא – מתוכה נולדות הנשמות, יונקת ממזל "ונקה".

אם כן, שתי הכנות יש לשליחות: ראשית, נקיות כפשוטה מרגע הלידה (או הלידה מחדש), כשם שכיפר רש"י על צערו של אביו. ושנית, נקיות כנקי הדעת שבירושלים, שהכירו בטבעם של האנשים עמם באו במגע. כאן היא נצרכת כדי לוודא שאכן השליחות שאיוותי לעצמי היא בגדר "מקום שאין אנשים". לאחר שתי הכנות אלו, בחינת הכנעה והבדלה, מגיע תור ההמתקה: "השתדל להיות איש!"

נשלמות, ואז התחיל לפרסם חבוריו. ע"כ ראיתי בקונטרס ישן נושן (סדר עולם, ד' אלפים תקס"ה). על פניו, שתי הסיבות לגלותו של רש"י אינן קשורות זו בזו: הראשונה נובעת מרצונו להסיר כל שמץ ממעשהו של אביו, בזכותו נולד, ואילו השנייה נובעת מענוונותו המופלגת. אולם כאשר מתבוננים בכך לעומק, נראה כי לשתייהן מכנה משותף: רצונו של רש"י להשלים ולפרסם את פירושו באופן הנקי והטהור ביותר שיתכן. הכפרה על צערו של אביו איננה רק הכרת הטוב כלפיו, ורצון שכל ימיו יהיו שווים לטובה. רש"י מרגיש ויודע כי כל פירושו וחידושו נובעים מאותה מסירות נפש, ואף שהצעד הגדול הפך את המעשה למה שהוא – התגברות אדירה לכבוד שמיים, הגורמת תענוג גדול למעלה – בכל זאת רצה רש"י שאפילו צער כזה לא יעיב על אורם של ספריו הגדולים.

גם ההסבר השני, החשש "שמא קדמו אחר ביותר בהירות ויפוי", קשור לנקיות יוצאת הדופן של רבינו שלמה. כמשה רבינו, המפציר בקב"ה "שלח נא ביד תשלח", הוא מסרב תחילה להאמין כי אין ראוי וצדיק ממנו לכתובת הביאור הנחוץ כל כך על התורה (על משה רבינו נאמר במדרש, כי התווכח עם הקב"ה בכבודו ובעצמו במשך שבעה ימים! כמו שבע שנות הגלות שערך רש"י, על פי אחת הגרסאות...). הלא כל מטרתו היא לכבוד ה' יתברך, ואם קיים אדם טוב יותר, למה שייקח את המטלה על עצמו? רק לאחר שנים של חיפוש

המשך מעמ' 25 <<<

המזרחי. לעתיד לבוא, במהרה בימינו, נירש את עבר הירדן כולו¹, "וירשו הנגב את הר עשו... ובנימין את הגלעד"².

יח כולל אדום מואב ועמון, "אבותיך ירשו ארץ של שבעת עממים ואתם עתידים לירש של עשר עממים", ירושלמי שביעית פ"ו ה"א.

יט עובדיה א, יט.

לרכוש קרקעות ולחדש את הישוב היהודי בעבר הירדן, אך ההצלחה היתה מועטה. בתיקון המדינה יש להציב את העקרון של 'שלמות הארץ' (יחד עם שלמות התורה ושלמות העם)¹, להעמיק ולהפיץ את התודעה שכל ארץ ישראל שייכת לעם ישראל, כולל עבר הירדן

יז ראה תיקון המדינה פ"ו, תודעת השלמות.

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

מיהו יהודי?

מעבר לגדר ההלכתי ליהדות, האם ישנה הגדרה פנימית ל'יהודי'?

מענה:

פעם שאלו את הרבי מה ההבדל בין יהודי לגוי – הרבי ענה שיהודי הינו 'משפיע' בעצם וגוי הוא 'מקבל' בעצם. אכן, בתניא כתוב שגדר היהודי הוא מסירות נפש בטבע. גם 'קל שבקלים' מוכן למסור את נפשו על קידוש ה' – הוא אמנם לא יודע את זה, זה לא נמצא במודע שלו, כלל, אבל בשעת נסיון הוא מוכן למסור את הנפש.

בחסידות מוסבר שישנם שני סוגי מסירות נפש – מס"נ של רבי עקיבא ומס"נ של אברהם אבינו. רבי עקיבא חפש את מסירות הנפש – היות שהוא בן גרים, מתקרב לעם ישראל, הוא מחפש את הזהות עם היהדות ועם תמציתה שבמסירות נפש. אברהם הוא אמנם גם הגר הראשון, אבל גם היהודי הטהור הראשון – עליו כתוב "מי יתן טהור מטמא", לכתחילה הוא טהור – ומסירות הנפש שלו

באה לידי ביטוי רק במסירות נפש להיות משפיע בעצם, הגדר של היהודי כדברי הרבי. אברהם אבינו מוסר את הנפש בטבעיות, במודעות טבעית, על להשפיע ולהיות אור, להיות "אב המון גוים", הולך ומפרסם אלקות בעולם.

באמת ההגדרה הכי פשוטה – עוד טרם החסידות, אם למשל היית שואל את הרמב"ם – יהודי הוא מי שמאמין בה'. לכן לשון הכתוב במגילה הוא "ורבים מעמי הארץ מתיידיים" – האמינו בה' מגודל התשועה והנסים שנעשו לעם ישראל. גוי יכול מיד להפוך להיות יהודי – רק שיאמין בקב"ה, ישליך את הע"ז שלו ויאחז חזק בקוב"ה. רמז לדבר: **מאמין בהוי' = אחד** ברבוע. **יהודי מאמין בהוי' = צדיק**, לכן כתוב "ועמך כלם צדיקים".

מעשה מחכם ותם

במהלך השנה עסקנו בתלמוד-תורה בנושא התמימות, ובמסיבת הסיום תעלה הצגה על חי

התלמוד-תורה שמבוססת על מעשה מחכם ותם של רבי נחמן מברסלב. נשמח להתייחסות של הרב לנושא.

מענה:

חכם, תם = חקת, לכן צריך להסביר בהצגה את עניין "זאת חקת התורה". המילה **חקת** מורכבת מה-ח של חכם, מה-ת של תם ובאמצע ק, בגי' האותיות הנותרות **כס ו-ם** – אותיות **ממך**. **חכם-תם** הם **חת ממך** – "כי ממך הכל".

בסופו של דבר תפקידו של התם הוא להחזיר את החכם בתשובה, זו המשימה של הדור שלנו. ברגע שהתם ישפיע על החכם יבוא משיח, על דרך שכתוב שמשיח יבוא כאשר קרח יודה למשה. קרח מודה למשה היינו החכם מודה לתם – משה הוא התם וקרח הוא החכם. למה קרח מודה למשה? כיון שמשה הצליח להשפיע עליו. התם צריך להשפיע על החכם עד שיודה לו. ואכן תמימות היא פנימיות מדת ההוד – להודות.

מנצחים עם אנפה

למה? כי על ידי המלחמה הזו הוא משלים את כל השליחות שלו ומסיים את המטרה שלו בעולם!
מה ענין המלחמה במדין? למה היא כל כך משמעותית?

בזבזתם חלוקה דמיונית פקוקלנים: אי"פ מתאספים ביום ראשון מיד אחרי פלמחים דברתלכות "5 בתמוז לתרגל בביית פאמקדל פלדילי בירושלים. אם חלדפה מלים דא געל עב אט, נשאל בביית דל ד?!

כאילו עם תבאים.

קונטרס "פחלצו" – דחמנים בלנא

יש מאמר של אדמו"ר הרש"ב שמכנה קונטרס "החלצו". במאמר זה מסביר הרבי הרש"ב בדיוק את הענין של מלחמת מדין: **מדין מלשון מדין** – מריבה, שנאה ומחלוקת.

מדין לא הייתה רק אמה בעבה, אלא גם כיום יש מדין. בתוך כל אחד ואחת מאתנו נמצא מדיני קטן, והוא בעצם היצר של שנאת החנם שיש לי כלפי אחרים.

יש שנאה של מריבה – נושא מסים שיש סביבו חלוקי דעות ופתאום מתלקחת מריבה גדולה: צעקות, עלבונות, בכיות וכן הלאה. קונה בכל פתה...

ישבנו בביתי מהרהרים. "נו, רזי" שאל אותי דוד, "מה אתה אומר? מה העבודה שלנו כדי להביא גאלה ולתפוד את שלשת השבועות האלה, ימי האבל והצומות – לימי חג ושמחה?"

פאנא דפחלחס פאנא!

בפרשה שלנו, פרשת מטות, יש צווי מענין וחשוב מאוד: ה' מצוה על משה לאסף אנשים לצבא, לצאת ולהלחם במדינים. מיד אחר כך משה יסים את שליחותו ויסתלק מן העולם.

צווי מיוחד כזה, מראה שמלחמת מדין היא פסגת השליחות של משה, הדבר הכי חשוב שהוא עושה בחיים.

א. בהתועדויות חסידייות יש מנהג עוד מימי הבעל שם טוב הקדוש, שכל החסידים שותים 'לחיים' יחד, מאותה כוס. זה מבטא אהבה ואחדות בין החסידים, וכך רואים שכלם כמו משפחה אחת. בשבת אחת, לפני אמירת המאמר של הרבי היתה התועדות, ובה אחד החסידים לא רצה לשותת מכוס שמשהו אחר כבר שתה ממנה. מה עשה? כשהעבירו לו את הכוס הוא שטף אותה ורק אז מזג משקה ושתה. מעשה כזה היה מבחינת הרבי הרש"ב מעשה של חסר באהבת ישראל. יהודי שמעדיף לעשות הבדל בינו לבין יהודי אחר במקום להיות בקרבה ובדבקות אתו, דורש התערבות... בהתועדות הזו היתה הפעם הראשונה שהרבי הרש"ב אמר את מאמר "החלצו", בשביל לחזק את מדת אהבת ישראל בקרב חסידיו.

ב. הפעם השנייה בה נאמר המאמר, היתה בשבת בה נכח בהתועדות אצל הרבי הרש"ב חסיד אחר, שהיה יהודי מאוד קשה. הוא היה צדיק וחסיד, התפלל בדבקות, למד תורה והיה מקשר לרבי, אבל לא היה יהודי כל כך נחמד... החסיד הזה היה נוהג בקשיחות עם אנשים באפן כללי, ובמיחד מתייחס בבטול ובצורה לא יפה ליהודים פשוטים שאינם תלמידי חכמים. באותה תקופה היתה מחלוקת גדולה בעירו של אותו חסיד, והוא התנהל בה בצורה מאוד

עוד סוג של שנאה היא שנאה של תחרות. אדם שונא משהו אחר מפני שהוא מאים עליו בגדלתו. לדגמא, יש מקרים בהם ילד שמצליח מאוד בנושא מסוים – למוזיקה, משחקים או כשרון נגינה – עלול להפגע מחברים שמקנאים בו על כך שהוא מצליח, ואפלו חס וחלילה שונאים אותו.

המדרגה הכי גרועה של שנאה, והיא השנאה של מדון, היא שנאת חנם. כתוב שבגלל שנאת חנם קרה האסון הכי גדול בעם ישראל, נחרב בית המקדש. המדון שבי שונא את האחר לגמרי לחנם, סתם כי הוא קים וזה מפריע לי. איך יכול להיות דבר כזה?

הנפש הבהמית שלי מרגישה את עצמה 'יש', דבר גדול וחשוב, ומנסה לתפס כמה שיותר מקום. כשיש עוד מישהו בסביבה זה בעצם מפריע לה לתפס את המקום ותשומת הלב, כך אני יכול חלילה לשנא מישהו על עצם קיומו. שנאת חנם.

מה פסאור?

מאחורי קונטרס "החלצו", יש ספור אפלו שנים.

הרבי הרש"ב אמר את המאמר הזה פעמים, בשתי שבתות שונות.

מה יכולות להיות הסבות למאמר כזה? למה הרבי הרש"ב הרגיש שיש צורך לדבר ולחזק באהבת ישראל ובמלחמה בשנאת החנם?

גיל 12 ולבנות מעל גיל 11 ואחל להם הצלחה בלמוד.

פאדחמה פאחרונה

ההתייחסות המיוחדת של האדמו"רים למאמר הזה מלמדת אותנו גם היא עד כמה מאמר זה חשוב. כמה הנושא הזה של אהבת ישראל משמעותי, בוודאי ושייך לכל אחד ואחת מאתנו.

רק על ידי מלחמת משה ועם ישראל במדין השלמה שליחותו של משה בעולם, תקונם של עם ישראל במדבר הסתים והם יכלו סוף סוף להכניס לארץ. וממש כך, רק על ידי המלחמה של כל אחד מאתנו במדין שבו, בשנאת החנם, יסתים התקון שלנו בגלות. על ידי עבודה קשה, לאהב כל יהודי באמת – נוכל אי"ה להביא את המשׁיח תכף ומיד ממש!

אוהב אתכם,

שבת שלום ומברך

5'

קשה, בלי רכות ונסיון לפשר ולהביא שלום בין הצדדים. פנראה הרבי הרש"ב אמר את המאמר במיוחד עבורו.

מעגנו לדעת שגם לשאר האדמו"רים בחב"ד היה יחס מיוחד למאמר הזה, "החלצו", ובכלל למלחמת מדין.

מאמר "החלצו" של אדמו"ר הרש"ב – רבי שלום בער, הרבי החמישי של חב"ד – מבסס על מאמר אחר באותו שם, אותו אמר אדמו"ר הזקן – הרבי הראשון של חב"ד. מעגנו לדעת, שגם אדמו"ר הזקן אמר את המאמר הזה בתקופה של מחלוקת בקרב החסידים, בשביל לחזק את האהבה והאחדות ביניהם. את המאמר הזה אדמו"ר הזקן נהג לומר שוב ושוב, לשנות ולחזר עליו פעם בכמה שנים, כדי "לטהר את האויר". כמוהו גם הרבי הרש"ב אמר את המאמר פעמים, כמו שראינו.

הרבי האחרון – הרבי מלויבאוויטש – חלק פעם את קונטרס "החלצו", חוברת ובה מדפס המאמר, לבנים מעל

מהפנימיות אל החיצוניות – זו התנועה הנדרשת

לנו כדי להביא את הגאולה. מחד, תיקון אמתי מתחיל מהמקום הפנימי ביותר. מאידך, תיקון שלם מחייב עיסוק דווקא במציאות הנמוכה, החיצונית והרחוקה ביותר. העיסוק בפנימיות טבעי לעובדי ה', וגם זמין תמיד לכל אדם, ואילו ההגעה אל החיצוניות קשה ומאומצת יותר, ולא תמיד תלויה באדם. עם זאת, הסתגרות בפנימיות והתעלמות מהחיצוניות היא "קיצוץ בנטיעות". המתח בין העיסוק בפנימיות לשאיפת הפריצה לחיצוניות נמצא בבסיס עבודת ה' של החסידות מראשיתה. כאשר הבעל שם טוב עלה לפני ולפנים, להיכלו של משיח, הוא אמר לו שיבוא "לכשיפוצו מעינותיך חוצה", ומאז החסידות מחפשת דרך להביא את המעיינות הפנימיים ביותר עד "חוצה שאין חוצה הימנו".

שיעורי הגליון השבוע עוסקים, מהיבטים שונים, בדיוק במתח הזה: המעבר בין התיקון הפנימי-הטבעי של משיח בן יוסף לתיקון החיצוני-הנסי של משיח בן דוד, והתפלה שלנו להצליח באופן חלק באותו מעבר; היכולת של עם ישראל להשתמש בחלוקת פרקי התנ"ך שמקורה אינו-יהודי בשביל התקשורת עם האומות; והרצון של רבי אמתי להעביר לכל עם ישראל את כל מה שהוא זוכה לו – רצון שנתקל במגבלות המציאות ומתמודד אתם במאמץ להנחיל לתלמידים האהובים את הנקודה הפנימית.

מעוניין להפיץ את עלון נפלאות במקום מגוריך?

שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il או התקשר 052-4295164

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?

שלח דוא"ל: itiel@pnimi.org.il

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי-פון:

079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים

ג	ל	ע	י	נ	י
ו	א	ב	י	ט	ה
נ	פ	ל	א	ו	ת
מ	ת	ו	ר	ת	ר